

Награда
Десанка
Максимовић

Војислав Карановић

Загрљај
у коме
нема
НИКОГА

Изабране песме

Задужбина „Десанка Максимовић“
Народна библиотека Србије

Награда
Десанка Максимовић

Награда Десанка Максимовић
25

Војислав Карановић
2019

БИБЛИОТЕКА „НАГРАДА ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”

- 1
Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ
- 2
Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ
- 3
Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА
- 4
Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА
- 5
Матија Бећковић / ОД – ДО
- 6
Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ
- 7
Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ
- 8
Борислав Радовић / ПЕСМЕ
- 9
Слободан Ракићић / ПЛОВИДБА
- 10
Радмила Јазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА
- 11
Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ
- 12
Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА
- 13
Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ
- 14
Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОВОДИ
- 15
Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ
- 16
Мирјана Стефановић / ПРОМАЈА
- 17
Душко Новаковић / ЗАБАВА ЗА УТУЧЕНЕ
- 18
Владимир Копицл / ТУФНЕ
- 19
Милан Ђорђевић / ПЕПЕО У БАШТИ
- 20
Петар Пајић / ПОЕЗИЈА
- 21
Тања Крагујевић / ТРН О СВИЛИ
- 22
Мошо Одаловић / ДОБРО ЈУТРО, ВЕЛИКА ХОЧО
- 23
Милан Ненадић / ОТМЕНО А ЦРНО
- 24
Ана Ристовић / ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

**Војислав
Карановић**

**Загрљај у коме
нема никога**

ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Задужбина „Десанка Максимовић”
Народна библиотека Србије

Београд
2020

**ТАСТАТУРА,
1986.**

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

мајмун, тај мали simia
танак је лим, са мог лица
слојевит
мокар, салата од купуса, макар
згужване усне
жбице на точку
капљице, уска, значења
окрети

жеља за допадањем

бамбусова трска, као жбице
шуштав
горушица
мрљице уља, или плин
ветар, ракета
ЛИМ
залепршане, ушне шкољке
да ли боли
салата
руке урасле у колена
молим
хранљив

и брз

ЧАС АНАТОМИЈЕ

Тесно ми је у мом телу
Главобоља је малтер

Зазидане СЈАЈНЕ

Слике

Волео бих

Своју кичму да извадим

Да је положим на радни сто

Као речну рибу

Као суву грану

Да је гледам да могу

Да је додирнем

/ту пластично-еластичну масу/

Хтео бих шаком

Да стиснем своје плућно крило

Да исцедим житки сок

/кроз прсте да га цедим/

Своје кости хоћу

Да поређам по столу

Да их обрћем да их слажем

Своје мишиће и тетиве

По столу да раширим

Да их развлачим

/као карамелу/

Волео бих

Своје семенике

По столу да закотрљам

Волео бих

Тако једног дана

Да се расклопим

Да се расклопим

**ЗАПИСНИК СА БУЂЕЊА,
1989.**

Преврни само лист, замисли сферични простор
– сливен у златан пехар
У тишини реци: моје месо је прокључало, моје
тело тоне у мрак
као у сан
Моја кичма је сноп беле беле светлости
Потом мрак

ПЕСМА БЕЗ СРЕДИШТА

измицање је облик постојања
усмереност („измиче нам из руку и бежи
вечито бежи” – каже Паскал)
у незауостављању (ако
може)
покушај сваког божјег јутра
боја белог буђења
круни се у (рецимо)
звук будилника; пробуђен
(јутро једног глодара)
упоран
у незнању
устајање је облик нестајања
боја белог буђења
или–или
шоља са белом кафом
шака на столу (ту)
а ако
ако кажипрст положим на
твој пупак (тако)
он може намрштен да се згрчи
од керамике, пупак
да прсне: као каписла, може
да опсује да угризе може
за прст може постати
кугла без средишта (стуб?)
што плута простором
простор је без тежине
тежина за вратом: пожар
у померању (гле!) папир

може се завртети може бити (ако
може)

чигра уплаканог девојчурка
или осушене старице кожа
(или коштица бадема)

може постати сочна печурка
пресно

око што мангупски намигне:

ја

сам мала

човеколика рибица

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Човек у белом мантилу је
претрчао улицу. У великој
журби, готово је прескочио.

Седим за столом и то записујем
Облачим у језик

ту је и идеја *мрље*:

бели човек
претрчао улицу
и нестао у
мрљи

ко је тај човек
из те мрље

THE SHIP

Your white hull is gliding along the water. It
seems that
The river is carrying you away with its stream.
But at the hull's bottom
There is an engine, and it makes you move.
With still, steady beats...
I could say: this is a ship.
I could say: the ship is floating down the river.
Or: carry me away from here. I could consider you
As a symbol, as a metaphor, as a twinkle
In my consciousness, or in the language. Could
describe
Your white hull, compare it
To the body of a swan.
And I could consider the engine sounds as the
white feathers
Being plucked from your thrilling body.
Should I be glad, having a feeling of tranquility
and security,
About standing on the moveless bank.
Your bare body has disappeared
Trembling embarrassed at its nakedness.
Shouldn't I be filled with gloom
Because of the white feathers
Hovering in the air, and because of the river
Being suddenly deserted.

БРОД

Твој бели труп клизи по води. Чини се да те
Река носи својим током. Али у дну трупа
Уграђен је мотор, и он те покреће.
Мирним, постојаним дамаром...
Могу да кажем: то је брод.
Могу да кажем: брод плови реком.
Или: однеси ме одавде. Могу те сматрати
За симбол, за метафору, за трептај
У мојој свести, или у језику. Описати
Твој бели труп, упоредити га
Са телом лабуда.
А звук мотора могу сматрати белим перјем
Што га чупају са тела које дрхти.
Треба ли да ми буде драго, да се осетим мирним
и сигурним
Јер стојим на непокретној обали.
Твоје огољено тело је нестало
Стидно дрхтурећи у својој нагости.
Зар не би требало осетити тугу, нешто мутно
Због белог перја
Које лебди у ваздуху, и због реке
Опустеле ненадано.

РАЗЈАСНИЦА: ПЕСМА THE SHIP – БРОД

Чудном игром случаја песма *Брод* написана је прво – на енглеском језику. Носећи у себи магловиту слутњу будуће песме, догодило се да сам интензивније читао неке енглеске песнике. Једне вечери, заморен читањем на енглеском, сео сам за хартију не бих ли нешто написао. Мало-помало, готово неопозице, песма чију сам магловиту слутњу носио у себи попримила је одређенији обрис; обукла се у језик, али – у енглеске речи. Записао сам је и био немало изненађен када сам то учинио. Будући да сам хтео да је имам у свом језику, покушао сам да је поново напишем. Није ишло – то је била само бледа сенка песме написане на енглеском. Није ми остало друго до да седнем и покушам да преведем своју песму са енглеског на свој језик. Заиста, мало чудна ситуација. Урадио сам и то, не жалећи труда, и опет био незадовољан песмом на свом језику. Колико год се трудио, песма је губила од неких звуковних и смисаоних прелива које она поседује у оригиналу – на енглеском. На мом језику она је увек излазила као превод. Са нејасном тугом тада сам помислио: ова песма је *изгубљена* за мој језик, она не припада њему, у њему се она може јавити само као превод. То је разлог зашто се овде налазе оригинал и превод – на мој језик.

Но, нешто друго је овде интересантно. Мене је овај случај нагнао да размишљам о следећем: не настаје ли песма у неком простору *иза* речи? И: одбацујући појмове као што су: инспирација, за-

нос, надахнуће и сл. – а са пуно ресантимана и са некаквом мрачном насладом данас управо то чинимо – нисмо ли у немогућности да именујемо овакве „чудне” случајеве? И: откуда поезији то осећање кривице и стида када се поведе реч о тајни и о оном необјашњивом, што и чини њену суштину? Нисмо ли, коначно, поезију положили на Прокрустову постељу рационализма, која је њој одувек била преуска?

И конкретније: *žge* је у овом случају песма? Сасвим је сигурно да енглески језик много мање познајем, и осећам – поготово у оним суптилнијим, неухватљивијим слојевима – него свој сопствени. Да ли ова песма стварно *посијоји* у енглеском језику? Није ли она, из тог другог језичког угла гледана, крајње неуспела? Није ли она, коначно, *измакла* и енглеском језику, као што је свом сопственом; а ако је то случај – где је онда песма?

Читам поново „оригинал” и „превод”. Песма, заправо, као да и није у та два облика. Замишљам у себи овако: обе ове песме су у ствари обале а песма је, као брод, само прошла између њих. Оставивши за собом речи, да лебде ваздухом.

ПИСМО ХЕЛДЕРЛИНУ

језик је једна велика сувишност
да, лепи младићу
нема се томе шта додати

док си стајао занемео
и разговарао са ветром
а ноћ намицала тамни застор

све што је овде: сваки камен
буба у топлој земљи, травка
звери у густом честару
и птице у плавом етеру

„лепом је смрћу умрла моја диотима”

као сунчани колут
у сенилу облака
испред мог чела
или иза

ова звезда
ово бити
ове речи

а могло се и без говора, не познајући реч
у себе тонути
и
радовати се, заиста, томе се радовати

ТРЕНУТНА

чудно звучи
али завидим путницима у авиону
који се са велике висине сурвава
на снегом покривене
планинске литице

отпада ту све
што се упорно таложило
током трмог и дугог
немаштовитог живота

љушти се
као кора са зреле воћке

све речи
покрети
мимика

којима смо се крили
једни од других бежали
варали
нешто тајили
у име необично ситног добитка

тога ту нема

свака реч разлаже се
у оно од чега је настала:

голи звук, уздах, крик
стењање, шкрипу зуба, грцање

сваки покрет
значи оно што треба да значи:
хоћу, дођи, или:
бојим се

нема рачуна

губи свој разлог ту свака
економија

све је јасно прегледно
чисто

ја и реч

и онај други није баш тако други
како су нас учили

све се ту спаја додирује
преплиће

стид почиње да се колеба
забрана такође
и страх полако
престаје да личи на
страх из навике
постаје као заборављени
страх од муњиног блеска
у давно јутро

све се слива
у једну тачку

постанак, трајање, нестанак

све се указује
у сулудој и због тога
аутентичној краткоћи

бело бедро стјуардесе
заглављене између два седишта
чини ти се као сама
срж живота

а што је најчудније:
оно *шага* то и јесте

СТРАШНА СИМЕТРИЈА

не знам: покушам ли да отворим врата
она се измигоље, постану тек звук, пена
поврх бескрајне монотоније мора
поврх речи умотаних у облаке: тишина
титрај адамове јабучице од стакла
и земље која је тврда
која је звезда

вечна коштица на (мом) меком непцу
залепљена

не знам: покушам ли да отворим врата
врата се некако врате зареже
кажем: тигар, и густа длака прекрије
глатку површину светломрким пругама
врата букну златним сјајем
ја их тада питам

о смртној руци (што
их отвара)

о смртном оку (што
их гледа)

о творцу о његовом упорном умећу
врата су *прега мном*, ту
а да ли сам ја унутра
или напољу

не знам: покушам ли да отворим врата
она постану сплет тетива и мишића
пламени језичци артерија
пулсирају у правилном ритму
кад их додирнем руком
она су топла бедра зверке (тигра?)
или су свод небески

иза ког извирује јутро
док
одгурујем руком врата
гледам у довратку
себе, још за тренутак, отворена
врата су
као његов отац, у белом, ту

**ЖИВА РЕШЕТКА,
1991.**

ПСАЛАМ

Моја глава је зрно грожђа.
Лелујава завеса.
Сплет жилица.
Коштице стиснуте у танку опну.

Моје тело се топи као восак
На пламену. Моје мисли
Трошне су попут паучине.

Ти који све видиш, ниси ме чувао
Као зеницу у свом оку.
Ти који у свему спаваш, мени
Ниси дозволио једну ноћ
Мирно да починем.

Ти, који у срцу имаш сваки закон,
Који си створио и рибу и птицу
И лелујаво растиње,
Зашто си ми, Господе, своје лице окренуо?
Зашто си ми допустио да те видим?
Јер ја знам добро судбину онога
Ко твоје лице види.

Ти који владаш над свима,
И ту власт нико ти не оспорава.
Ти чије се руке шире у бескрај,
Зашто између палца и кажипрста,
Између неба и земље,
Стискаш моју главу?

Зашто, Боже?
Непрозиран је и горак
Сок из моје главе.

ИЗБОР

Могло је и другачије бити.
Могоао сам бити дрво. Јавор,
На пример.

Могоао сам бити трска
Која сама у себи шушти.

Или дивља патка
Која замиче
У шевар.

Могоао сам се сада, у освит
Дана, не питати:
Зашто Дунав огрнут јутром дрхти.

Но, избор је
Попут истренираног птичара
И моју крв нањушио.

Постао сам жива решетка.
Са пернатим клупком
Иза себе.

ПИСМО

Не, нисам добио никакво писмо.
Да, престао сам одговору да се надам.

Ветар се још увек нагло диже.
Сунце одблескује од солитера.
Очи полако тону
У кожу лица.

Трава има ментални сјај.
Понављам: ментални сјај.
Ништа, није ми ништа.

Као кит Јону
Писмо би прогутало смисао.

Зато ти не пишем. Више.

Поштанско сандуче ми личи
На угинулу рибу: празно тело
Избачено на обалу.

Да, нисам добио никакво писмо.
Не, престао сам да се надам одговору.

АВЕТИЊСКИ ГРАД

Синиши

Ни ово путовање није помогло.
Напротив. Ходао сам градом
Раширених зеница
А свет се уливао у мене
(Као у стаклену посуду)
Више него што се то могло поднети.

И прелио сам се
Преко граница сопствених чула.
Осетио шта значи: вишак покрета.
Ходао кроз над-време
И не-простор.

И дрвеће, и људи, и аутомобили:
Све је то изгледало чудно.
Све се кретало заједно са мнош.
И све је пратило таласање
Мог даха. Имало
Специфичан сјај; као да је
Са света спао један вео.

У огледалу сам овде први пут
Заправо видео своје око:
Пливало је, мирно,
Као угинула риба,
По болној белини овог света.

Нисам веровао да се мишићи лица
Могу трзати као звери
Ухваћене у замку.

Да је стварност тако црвена.
Да је све тако несигурно.
Да и неонско светло може
Бити хранљиво.

Чудна укоченост.
Обамрлост.
Дрхтавица.
Не сасвим непријатно.

Као да ходам кроз бели муљ.

За тренутак сам осетио корење
Како пузи кроз лобању.
Био бели облак што се губи.

Свет је почео да трне. Чинило ми се
Да ме нема. Да сам исцурио
У неком тону, кроз неку боју.
(Тон се као игла зарио у свест.)

Месец је топао.
Тоне дубоко у муљ.

Ни ово путовање није помогло.
Напротив.

РЕАКЦИЈА

Далеко си свете, далеко
Од мене. Још увек
Покушавам
Понеком несрећом, самопозлеђивањем,
Да ти се приближим. Али то,
Као и сваки други напор на силу чињен,
Не успева. Измичеш ми.
Или је боље рећи: измичем ја теби.
Као што маковима расутим по пољу
Измиче боја
Када сунце зажмури.
Тек, одвајамо се свете, једно
Од другог. Но, то није тако страшно,
То што као мртва пчела сада лежим
На тлу, међу витким травкама.
Боли једино помисао
Што сам своју жаоку
Из страха
Тако несмотрено
У твоме оставио телу.
А ти је ниси ни осетио. Заправо.

ОГЛЕДАЛО

Упорно одражава наше ликове.
У томе је заиста непоколебљиво.
Глатко је, хладно. Нестварно.

Наша лица су као зрнца прашине.
Милост светлосног снопа
За тренутак их учини видљивим.

Наше су трепавице трска
(то упорно поричемо)
Између које протиче мрак.
(Тече. Ни од кога виђен.)

Боље би било да га разбијемо.

Тама се свакако улива у таму.

Зашто да одражава наша лица?
Зашто да је упорно?

БИОСКОП

Прија овај мрак.
Прија то што слике трепере испред ока.
И то што ликови у филму
Постоје аутентично кратко.
И само повремено.

Прија идентификација.
Живот што га живе ван тебе.
(И без тебе.)
И то што и себе и другог, иако у мраку,
Видиш тада као нешто живо.

А не као ово, када се упали светло,
И око себе угледаш глинена лица.
(Још се трза понеки осмех.)
Поново устајалост.
Утварност.
Поново у себи.

Тај повратак није пријатан.

Више нема ликова.
Ни блиске приче.
Слике сада опет
Трепере унутар сваког од нас:

Појединачно.
Поглед је као
Пламеним мачем пресечен.

То у нама:
Чему све то?

МУЗЕЈ ЖИВИХ ФИГУРА

Не верујем у срећан исход. Није живот
Филм, па да се заврши слатким
И дугим пољупцем.

Не верујем ни у књиге. Поред илузије
Сопственог значаја, коју нам стварају,
Оне омогућују бег – често незаслужен.

Не верујем у омамљеност изазвану
Хашишом; тада ми се чини
Да сам на прагу неке значајне
Слутње, да нешто ново откривам.

Не верујем у опијеност какву
Доноси алкохол; човеку се тада
Учини да разуме другог човека,
И да може да га додирне.

У машине поготово не верујем. Илузија
Коју оне граде није чак ни
Заводљива, као ове претходне.

Ни у музику не верујем. Ствара
Осећај лебдења који нама не приличи.

Између стубова који измичу.

У најмање пет велова смо умотани.
Ми једни друге само разгледамо.

ЗАШТО НЕ ГЛЕДАМ ПОРНО-ФИЛМОВЕ?

Зато што је човек у њима унижен.
Приказан као биће коме је
Копулација једина сврха.

Зато што у њима осећам превару: жељу
Да се снимањем полног чина
Зараде паре.

Зато што су немаштовити. Што се
Њима ништа заправо не говори.
Што су прљави и неукусни.

Зато што глумци то раде по задатку.
Зато што глумци то раде јавно.
Што се у филмовима не осећа
Грч који познаје свако тело. Крв.

Зато што су та тела у екстази далеко.
Што не могу да осетим мирис зноја
И додирнем њихову кожу.

Зато што је човек у њима приказан
Као биће сасвим површно. Сведен на пол.
Зато што је човек у њима унижен.
Зато што су истинити.

SALTO MORTALE

Дубоко сумњам
Да реч *најољу* значи
Оно што ми мислимо
Да значи.

Не кажем да је свет
Закључан у људској лобањи;
Али нисам сигуран да је граница
Тамо где смо је ми
Замислили. И повукли.

Наш дах је више урођен у ваздух.
Чула су нам просто заплуснута
Постојањем.

Ево начина да се то провери.
Залетети се, скочити у базен.
Пре него се додирне вода
Ударити снажно главом о ивицу.

Да ли тонем?
Да ли ми тонете?

Свест има глатку кожу,
Као делфин.

СПОЉАШЊОСТ

Црте твог лица,
Обриси твог тела,
Дрвеће, зграде, аутомобили,

Бродови отиснути на пучину,
Авиони који клизе између облака,
Све то можда

Леже у моју свест тражећи
Одмор. Тренутни предах.

Као што звери
Лежу у своју јазбину.

Да ли смо умилени сопствена чула?

Можда нас слика вара.
Можда пипци света
Голицају тек нашу машту,

Док ми заправо стојимо
Испред укочених стубова
Између којих се вије
Мождана измаглица.

ПЕРСПЕКТИВА

Можда Паскал греши. Можда
Не ћуте ти бескрајни простори.
Можда се напољу чује
Музика, песма, гласан
Смех. Можда се точи вино,
Радује се, игра ...
Можда је иза гозба. Можда
Тамо све прашти
Од звукова, и на столовима
Леже зделе пуне грожђа.
Можда заиста Паскал греши.
Шта ако је овај наш „систем”
Планета – заправо стиснут
У унутрашњост једног зрна грожђа.
Цео стао у једну бобицу.
Мислим, можда је то што ми зовемо
Живот – тек храпавост, неравнина
На површини једне од коштица.
И то оне
Која најболније подрхтава у влажном
Месу свемира.

СТУДИЈА ПРОСТОРА

Понекад је потребан извештај напор,
Упорност свести,
Да се сетим: ко сам,

Како се зовем,
Колико имам година,
Где и с ким живим;

Којим језиком
И да ли уопште
Умем да говорим.

За тренутак боравим у празном простору.
У простору изненађујуће белом.

Тај напор ипак чиним.

Засмејано лишће у крошњама,
Ветар, коме све живо пада у загрљај,
Јабука, румена јабука
Заспала на столу, у белој чинији:

Опет су ме изгубили.

Добро знам ко сам,
Поново слутим обресе и
Границу која нас дели.

Јабука се буди,
И даље румена.
Пуна топлог сока
Као моје срце, несигурна:
Пулсира, трепери.

Умем. Умем да говорим.

АУТОПОЕТИКА

Не пева очај
Онај који је стварно очајан.
Таквоме уистину
И није до певања.

Не пева сету
Онај који је сетом засут.
Тај је добар
Читалац поезије.

Као што тугу не пева
Онај који каже: „Ја сам тужан”,
Него онај који помисли
Једну тужну мисао.
И пође му за руком, у магновењу,
Ту мисао да запише. Да је,
Ако се тако може рећи, прошверцује
Од самог себе.

А такав је сигурно
Већ сетан и очајан.

ДВОСМИСЛЕНОСТ

О себи највероватније мислим
Да сам миљеник двосмислености.
Не плаши ме говор
О великим стварима (о љубави
или о смрти, на пример).

Пишем лако, попут паука.

Уверен сам да је двосмисленост
Дар неба. Да ме она штити.
Она сваки мој корак,
Сваки мој покрет – уместо мене учини.

Зујању у глави она даје име.
Комешање моје душе јесте кошуља
Под којом топло дишу њене дојке.

Она овде стоји
Када се и ја сâм
На две супротне стране запутим.

Сигуран сам да ће она
И мојим речима донети
Толико жуђену тишину,
Заслужени самозаборав.

А не видех, јадан,
Да се моје тело заплело
У њену сребрну паучину.
Да самозаборав, полако, прелази у заборав.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Песник је онај
Који пише писмо
На адресу непостојеће особе
Која живи у непостојећем граду
Непостојеће земље.

Садржај писма је кратак:
„Свака песма настаје
На неки начин постхумно.”

Песник је онај
Који грозничаво чека на одговор
Иако зна да ће га добити.

НЕГАТИВНА СПОСОБНОСТ

Свест као да је сачињена од зрнаца
Стаклене прашине. Док
Клизим низ
Косу и глатку плочу,

Пазећи да ме ко не саплете
И не гурне доле,
Трудим се да свему
Томе не изговорим име.

Таленат за падавицу
Даје смисао земљиној тежи.

Можда небо заиста јесте
Застор. Копрена
Којом је закривен
Велики скандал.

Избегавам крупну и
Лажљиву реч: живот.
Пазим да не склизнем
Нагло. И то је све.

ОДСУТНОСТ

Сву ноћ је једна мисао подрхтавала
У мојој глави. Кретала се узнемирено
С краја на крај. Од једне до друге
Слепоочнице. Привијала се
Уз врели зид чеоне кости.

Као путник који путује возом,
И затекао се у купеу
Без врата и прозора,

Тако ни та мисао није могла
Да провири напоље.

Бојим се за ту
Своју мисао.

Куда она уистину путује?
И коме?

ОДИСЕЈА

По савету чаробнице Кирке,
Пролазећи поред острва са сиренама,
Одисеј је члановима посаде,
Својим верним морнарима,
Уши затиснуо згњеченим воском,
Наредивши им претходно
Да њега самог
Чврсто привезу за јарбол.

Храбри морепловац спасио је тако
Себе и посаду од пропасти
Коју у себи крије
Умилни пев сирена.

Након пар тренутака
(Минуше као блесак муње на
отвореном мору)

Одисеј је поново чуо ту песму.
Певала му је остарела Пенелопа
Док је он лежао на самртничкој постељи.

Да се везује,
Да ставља восак,
Схватио је да сада нема потребе.

Песма је свеједно одјекивала
Дубоко у њему.

ПИСМО ЛАЗИ КОСТИЋУ

Лако се могло десити да поверујем
Како часовник својим казаљкама,
Као маказама, сече месец

На танке златне траке.
И да је ноћ тамни инсект
Који пузи
По длану универзума.

Готово су ме убедили у то
Да си ти нестао, и да је
Папир пун нечитких знакова
Оно што си ти био.

То је, рекоше, природан поредак.

Скоро да им поверујем и то
Како са годинама човек сазрева
И упознаје живот. Да открива
Дотад непознате ствари.

И да је душа мрачна комора
Кроз коју пробијају слабашни
Зраци. (Назваше то болом.)

Али како у то да поверујем?

Нити си ти тамо, нити
Сам ја овде.

Срце куца у простору
У којем свако време
И све разлике
Једноставно: ћуте.

Схватио сам да са годинама
Заправо заборављам
Ствари
На један дубљи начин познате.

И речима да је завејана
Свака мисао,

Свака изниклица моје маште.

Провалија коју граде хлорофил
И зелени лист: ту сам те
У једном тренутку угледао.

Отуд у мени неверица.

ЗАГРЉАЈ

Обручи што грле бачву пуну горког
Вина. То су били наши дани.

Трпки укус црнице, упорно протицање река
(Као протицање крви кроз вене и артерије),
Шум лишћа, и таласи који су
Борама покривали јасно лице мора.
Варка, коју смо сви волели.

Нема више препознавања,
Присног смеха облака.
И лет ласте,
Несташно превртање по ваздуху,
Ми ипак нисмо разумели.

Тело би свако од нас
Радије био свукао:
Осећали смо га као тканину
Чије се нити брзо парају.

Сада, окружено зидовима
Које покрива слој густе маховине,
Остало је само срце.

Крв се као кончић дима
Извија ка небу.

Нема више ни срца.

Душо, умиј своје
Разгореле образе снегом.

Чују се само још дамари,
Котрљање звезда низ небо.
Као у мрачној кутији; тишина
Која опија; загрљај
У коме нема никога.

СТРМИ ПРИЗОРИ,
1994.

КАПИЈА

Зар никога нема?
Тихо да приступи,
Да ме уведе.

Ни сунчевог заласка,
Ту где сам,
Нема.

Зар су ме заборавили?
И гусеница која
Клизи по земљи,

Кртица, и птица
Која пробија тунеле
Кроз ваздух.

Зар је то све?
Трепет травке-анестетика.
Топлина неописива.

И већ иза капије
Срчаног заласка
Сам.

ВАРКА

И ова ноћ отиче.
Ваздух је премрежен
Воденим нитима.
Неколико тамних мрља
Плива тек
По зеници совиног ока.
Маглина од даха што се
Повлачи са стакла: ето
Како ја видим месец.
И све мање приањам
Уз варку да анђели
Долазе споља.

ДОДИР

Призор траје до ивице мог погледа,
Потом се обрушава. Киша се
Слива низ олук. Барица
Која се ствара у улегнућу асфалта
Превариће неког одблеском.
Трава се лелуја, и земља се јежи.
Ровац се ужаснут тргне у свом
Узаном ходнику.
Вртоглавица се вије
На стакленој стабљици.
Као прашина је мрак растресит.
Светлост ме увек изненади.
Врхови мојих прстију су се расцветали.
Благо зањихан
Свет изван мене постоји.

РАЗДАЉИНА

Заиста, никада нисам себи
Био ближи. Звуци као
Борове иглице устрептали.
Топла, бела грудва
Стала да копни: никада
Свој мозак нисам тако
Добро осетио. Ивице
Се ломиле, простор јечао.
Поглед једноставно није
Имао на чему да се
Заустави. Унутрашњост
Лобање има загасит
Сјај – јасно се видело.

Ту је дах застао.
Сунце још дрхтурило
Као инсект ухваћен
У паукову мрежу.

Спас је стигао
Неочекивано. Ове
Речи: као из велике
Даљине.

ОПИРАЊЕ

Увијање гуштеровог репа,
Откинутог од трупа,
У трави;
Надимање рибљег мехура,
Под водом, у дубини;
Откуцаји срца у мојим грудима –

Боже, да ли је
То у теби?

Или на то гледаш са стране,
Како то понекад ја чиним?

Када своје срце видим као нар
Са устрепталима коштицама.

Када се опирем себи.

ЛИК

Као саркофаг сам, без даха у мени.
Писао је песник Душан
Срезојевић, чији лик до нас
Није стигао ни на једној слици.
У каквом су поретку
Црте застале на том лицу?
Да ли би његове очи у нас
Погледале као из мрака
Аутомобилски фарови?
Цртеж јесте порозан, али
Зашто је избрисан
Пре него што је уопште нацртан?
И ево, дајем ти праменове своје косе,
Нос, усне, и поглед посувраћен
У себе, као утонуо
У пурпурни облак. За даље
Немам ни ја даха. Лик
Се губи. То је збиља
Да се излуди.

ДИС

Ако има правде
Она је онда у томе
Да се Дис удавио у мору.
Не само зато што је аутор
Књиге са насловом: Утопљене душе,
Чије су песме, оваквом смрћу,
Добиле слану боју.
Више због његовог осећања
Да човек постоји на ивици
Провалије
И да не може да одступи:
Јер се амбис и иза њега налази.
За неког ко је био
Преплављен таквим осећањем
Има ли веће среће
Него да своју душу
Између два таласа
Дâ рибама, а не Богу.

ПОМРАЧЕЊЕ

Киша почиње да пада.
И глава да ме боли.

Руку на срце, ја сам се
Одавно угасио. Та
Мисао, бела и топла,
Тек снесено јаје,
Сада ту у мраку лежи,
Сјаји ...

Змај који сваке ноћи
Прождире сунце: је ли
Он напољу?

Главобоља је глатко стакло.
И капи кише прскају по окну.

ЗИМА

Сиктава неман, таква си ти
Док доплазиш до
Ове планете.

Под мојом кожом
Од љубичастих жилица
Сплићеш лежај себи.

Тесно нам је у мени. Ипак
Кроз твоје снове
Плашти белина.

Неприметан, када Отац
Окрене главу, искрадам се
Из олујне постеље.

Играм се са тобом. Тада
Нам је тесно у теби.

ПРОЗИРНОСТ

Је ли то ова чаша, чији је
Овал прозирни осмех
Анђела? Твоја кожа
Која се тањи у мраку
(Вене тад постају као
Свила од кукуруза)?
Витичасти прамен дима
Што га са лица земље
Склања ветар?
Или тек
Меко угибање тла?
Као миг ока:
Седефастни блесак
Јутра? Оно
Што ме заправо
Држи овде. Спречава
Да постанем најзад
Неразговоран.

СОБА
(разгледница за Кавафија)

Затворили су они и мене
У собу, без иједног прозора,
Зидова грубих и храпавих
Као месечев капут.
И ту, у том простору,
Не већем од кружнице
Коју опише страх,
Сам у себи је дрхтао
Мој обнажени поглед.
Одвикао сам се од света,
А свикао на мисао
Да ће ме напоље позвати
Тек када буде време
Њих да напустим.

ГРАНИЦА

И не само ради рутинског
Прегледа, и не само
Због страха. Потпуно
Свесно ја се заустављам.
Чак и када немам ништа
Уз себе. Бојажљив,
Несигуран – као травка
Повијан тамо-амо.

Можда сам ту границу, између
Ћутања и говора, ја
Преозбиљно схватао.

И као да сумњам у ефикасност
Службеника, или
Да се бојим. Несвесно
Померао границу
Дубље у себе. И сам,
Са жаром чак, почео
Да надгледам шта прелази
Тамо, а шта овамо.

РИТАМ

Наиђе талас. Запљусну ме звуци,
Гласови деце са улице, мирис јела
Што се кува, сагорели бензин. Свест
Потпуно обујми ситнозрна белина
Облака. Чак и рубље окачено да се суши
На тераси преко пута, поприми тад
Обележје једног радосног вишка, обиља
Које се не да лако исцрпи. И нема жеђи,
Чини се, која би то могла испити.
Света има за све! И превише! Али талас
Стане да се повлачи, додир ветра по лицу
Почне да смета, бива као миловање
Против воље. Док не заболи као шамар.
И укус хране коју једем
Више ми ништа не значи. И умор,
Који се малопре чинио знаком милости,
Сада постаје сличан рониоцу који
Не жели да изрони. Чудна празнина.
Пустош, све до ивице где су покрети укочени.
Али тада наиђе други талас, и ноћ се
Учини блиском и живом. Ослушни:
Чује се пуцкетава крвоток грома.
Погледај горе: видећеш да је муња
Прамен косе онога који све то разуме,
И зна зашто тресе главом у гневу.
Кома и ти нешто значиш.
Опусти се, иако те тај ритам оставља без даха.
Јер света ће увек бити више, његово
Обиље далеко ће нас надилазити.

А ми ћемо увек мислити да смо нешто
Пропустили, заборавили или превидели.
Имати болно осећање да нисмо испуњени
Довољно, да смо празни.

ДАХ СТВАРИ

Не једном, чекао сам
Да тама испуни
Овај простор. Да ствари
Скину боју, утону
Саме у себе.
Један сам од оних
Из дана у дан што су
Ослушкивали њихово дисање.
Дотицали бјло
Које је тукло у дрвету,
Металу или стаклу.
Тек, материјалност
Са сумраком смирено
Ветри из мене.
У тим тренуцима
Схватао сам зашто мрак
Називају завесом.
Осетио бих се
Као дах испод залеђене
Површине језера.
Као огледало замагљено
Не једном.

РАЗГЛЕДНИЦА

Јесте, живи смо.
Бетон око нас
Храпав је
И хладан. Цвет
Руже, као пламен мек.
Челична конструкција моста
Подсећа на укрштене
Мачеве. Светиљке
Ноћу обарају своје главе.
Аутомобили на улицама
Зује као бубе. Ваздух је
Лак, и прија,
Уз реку којом плове
Полако бродови. Ово дрвеће,
То су тополе. Лишће, мириси.
Ивице су оштре. Јасност
На коју смо поносни. Јесте,
Живи смо. Али
Све спорије и спорије.
Док не постанемо призор
На разгледници.

ЗАКЛОН

Волео сам ја ипак
Живот. Ово храпаво
Постојање
Миловао узбуђено.
Као коштице нара
Са мојих јагодица
Скакале су варнице.
Време, тај слатки сок,
Цедило се низ непце.

А можда је требало да
Слушам оне који су
Говорили
Да у долини суза
Најбоље је склонити се
У страну. Заклонити бар
Тело за неко дрво.
(Иако кора тог стабла
Храпави је привид.)

ПОЖАРИ КОЈИ ОВОГ ЧАСА

Пожари који овог часа напуштају
Своје искричаве љуштуре, поплаве
Што као усталасани чаршави
Покривају земљу, муње,
То небеско трње, и читави букети
Громова у нашем слуху
Процветали, па погледи
Док се мимоилазе
Као рибе у прозирној води, понека
Смрт, и пре свега она, али
И безброј других појава
Убеђују нас у то да постојање
Није уз нас прионуло глатко,
Мирно и до краја
Како је прионула рецимо
Маховина уз натрули пањ
У некој мрачној и непрозирној шуми.

ЧУДО

Сви ишчекујемо некакво чудо,
А највеће чудо је у току.
Управо нам се догађа, иако
Ми не видимо.
Грм гори и штап се извија
Као змија – у глави људској.
Знак је и споља видљив:
Бела пруга коју млазњак
Остави на небу.
Подрхтаваће гране на ветру.
Риба која клизне низ талас.
Чудо траје, али га не видимо.
Када га угледамо, већ је минуло.
Зажмурили смо: потпуно
Неочекивано.

ПИТАЊЕ

„Напустио нас је”, „Оставио нас је”,
„Изгубио је живот” – говоримо
За оне који умру.
И са оне стране постојања
Пројектујемо илузију
Сопствене активности.
Можда живот напушта нас,
А не ми њега.
Можда он одлази негде другде
А ми остајемо где смо.
Можда он нас губи.
Можда постоје две смрти.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Наоко, наше су реченице
Стабилне и мирне.
У суштини, то су
Вртоглави искази
Иза којих се назире

Једна чудна ошамућеност.

Опусти се, заборав је
Најсигурнији трезор.
Сунце измиче погледу.
Трава се надноси над
Зелени амбис.

Чудна ошамућеност.

ШЉИВА

Бити коштица, утонула
У зелено месо плода.
Остати смирен, непомичан.
Одолети сумњи, налету
Тих слатких капи.
Чекати да прсне
Плава покорица. Трнути
Притом од страха.
Надати се
Светлом лицу другог Бога.

ТРЕЗОР

Како ме сада замишљаш?

Да ли сам за тебе
Тек усковитлани песак
Што га ветар разноси
Подједнако на све стране?

Или је мој лик
Задржао какву-такву
Упорност својих обриса,

Па ме ти сада у машти
Видиш као вилењака
Заспалог у каменолому?

Мислим да разумеш
Шта покушавам да кажем.

Драго ми је што си сада
У заклону, на сигурном,
Далеко од свега оног
Што је овде, напољу.

ОСЕЋАЊЕ

Упорно сам то чувао,
Бранио, неговао
Упркос здравом разуму.
Усред вреве,
Узвитлалог жагора,
Када би тих и поверљив
Разговор ка мени пружио
Свој саучеснички пипак.

И нико није знао за

То осећање. А оно је
Изненада и нагло
Искрсавало.

Као дечак
Кад потрчи за лоптом
И саплете се о камен на друму.

ОДЕЛО

И овај ће папир пожутети,
Бојом ће више
Мочварном тлу да наликује.
И мастило које приања
Уз белину, и оно ће
Да изгуби сјај, избледи.
Трајнија би била порука
Исписана одломљеном трском
По води. Песма конопљарке
Не би тако замирала
Свечери. Тканина за
Твоје одело јесте
Сплетена од сенки.
А то ткиво је клизило
Између наших прстију,
И заправо га не осетисмо.
Тек овлаш. Под овим сунцем
Ми смо материју схватали
На други начин.

СИН ЗЕМЉЕ,
2000.

АНЂЕО

Анђео, то је биће тако мало
Да може да спава
У зрну мака.

А како мак
Може да буде
Нечији лежај мек.

Може, јер анђео је тако тих
Да његов лет ти
Не осетиш.

Али како стварно
Може он да легне
У мало, обично зрно.

Ти га не видиш. Он је бео
Као облак који се круни
У прах.

Зар њему, кад легне
У зрнце црно,
Није тамо тесно.

Он нема тело. А крила
Му је саткао
Твој дах.

УСПОН

Мора се кренути од малог
И незнатног. Од црне
Тачке са крилца бубамаре.
Преко њихања травки
И цвета дивље руже.
Канце што се извлачи и увлачи,
Шапе док извирује из грма.
Преко облака који заклања
Сунце, неухватљивог прамена
Магле, па све до ветра што се
Мршти, и кида, сам у себи.
Мора се поћи из подножја,
Путељцима где се под ногом
Роне каменчићи.
Ићи уским стазама, све ужим,
Непроходним. Пробијати се.
Као зрак кроз облак, или
Звер кроз шуму.
Све до врха, до тачке
Где је сконцентрисан и оштар
Живот, а смрт разређена
И лака. Одакле све ствари
Изгледају незнатне и мале.
Да би се потом кренуло
Доле, у неки облик.
Путељком, где се роне
Речи.

БУЂЕЊЕ

Те ноћи снови су нам се по први пут
Додирнули. Ја сам сањао птицу,
Шарену, начињену од танке жице;
Птица је отварала кљун и тражила
Храну; и још некакву камену кућу
Чије темеље подлокава вода.
Таласе смо посматрали споља.
Ти си сањала неку другу жену,
Која је трудна, и леже са мном у кревет,
А ти нам се у обличју детета
Прикључујеш. И твој сан је био
Светлуцав, несталан.
Покрети, лепет крила,
Допирали су споља.

Док јутро канцицама гребе
По лиму испод нашег прозора

И светлост запљускује
Отврдло чуђење у нама.

ПОГЛЕД

Како дан одмиче
Светлост је све јаснија,
Обриси све чвршћи,
Ивице предмета
Су оштре
Толико чак
Да са врхова трепавица
Почињу да лете варнице.

Да стварима приђе,
И неку такне,
Поглед би се
Посекао.

Као киша из отвореног
Неба, из ране би
Текла
Златна крв

А муње свијале гнезда
У зеницама.

ПОЛЕТ

Постоји део дана
У коме за тебе не постојим.

Тих и невидљив
Као давно угашен пламен.

Ја се окрећем
Себи, и ту нестајем.

Кости ми пуцкетају
Као гране бачене у ватру.

А тело тоне у вир
Отворен у крви.

Ти међутим
То не можеш да видиш.

За тебе ја не постојим.
Као што ни ветар не зна

За стрепњу и немир
Младог таласа

Док му прилази.

Тако и ти
Мене не примећујеш.

Пун полетног самољубља
Као сви створитељи.

ОПРЕЗ

Наиђу тако дани
Препустим се потпуно
Стварима изван себе.
Нож за љуштење јабука, зрна
Пиринча расута по глаткој
И сјајној плочи стола,
Прозорски рам у који се
Смешта заљуљана крошња ораха,
Улична светиљка (сада угашена,
Јер није ноћ), одблесак сунца.
Све ме то присвоји. Препустим
Се и песми коју пишем,
Или то барем желим.
Али, опрез! Оне су апстрактне,
Хладне. У песмама живот
Не трепери, чак ни као лист
У хербаријуму. Говорим
Себи.

СТИШАНОСТ

Откуцаји срца тару се
Један о други
Као пешчана зрнца.
А ја, једва да се
Померим.
Лежим, тих, као
Морска звезда на
Пешчаном дну.
Око мене у свету
Толико догађања,
Толико детаља.
А ја тих
Лежим
У свету око мене.

ПРИЗОР

Девојчица корача преко
Ливаде, једва да дотиче
Земљу. У руци држи
Цвет, чија круница
Бојом подсећа на небо.
Изнад њене главе анђео
Замахује крилима.
Преко његовог чела
Клизе облаци. Не жели
Он њу да напусти,
А зна да мора. И то
Знаће чини овај
Призор помало језивим.

ОБАЛА

Да ли сам ово ја?
Овај човек
Кога боли глава,
Пометен је, збуњен
И несигуран.
На све стране
Развејан.

И да ли су то моје очи,
Ови безбојни камичци
Које је на обалу
Избацило сиво јутро?

Таласају се обриси
Ствари. Дивно је
И стравично море
Крај којег стојим: бол.

Пена се подиже
Са површине предмета
И прелива преко слепоочница.

У глави се чује шкрипа
Нечијих корака,
Као на песку.

ВИ, ОГОЛЕЛЕ ТОПОЛЕ

Ви, оголеле тополе, ком
Богу се ви молите?
Погледајте овај камен:
Он је ломан као облак,
Ако не и ломнији.

Кора около ваших стабала,
Корен кренуо у земљу,
Гране урасле у ваздух,
У овај растресит ветар –
Све се осипа и мрви.

Напукла су и врата
(Веровали смо: од тврђе грађе)
О која куца срце.

Није чвршћа ни ова мисао,
Ни свест која вас издваја.

И ове слике, као ваше
Прошлогодишње лишће –
Појешће ништавило.

Знам
Првих лепих дана
Потераћете ви нове листове.
А песници ће појурити
За неком новом сликом.

Стићи ће и
Ништа ником.

У ПАРКУ

Док моја жена, заједно са
Нашим малим сином шета по парку,

И док они посматрају два лабуда
И патке како пливају

По води вештачког језера,
Ја седим на клупи,

И те покрете покушавам
Да преведем у речи.

Птице се мирно крећу по води
А људи их лове погледом.

Зашто ја уопште живот преводим у речи?
Зашто једноставно не устанем са оне клупе?

СИН ЗЕМЉЕ

Тешки смо Земљи. Дуго ме је
Копкало то осећање. Рило
По мени, поткопавало
Ово мало мира
И сигурности. Кроз глас,
Кроз дах, кроз рику
Шумских звери – Земља
Се ослобађа нас.
Цвркут птица, отварање
Пупољака, мириси
Пољског цвећа – тако
Нас Земља предаје,
Враћа небу. И као
Да притом жури.

Земља не зна, да без нас
Не постоји. Да би без
Нас била гола
И узалудна
Као билијарска кугла
Заувек слетела
Са меке чоје
Билијарског стола.

Душа: то је простор у коме
Земља једино постоји. Ту се
Она котрља и окреће,
Око себе и око других планета.

Последње осећање, оно које
Умирућег преведе из овог
У онај свет – ето ивице
Провалије дубље
Од најдубљег кањона.

Земља то зна, и зато
Оклева: не да нас све,
И одједном.

Ја сам овде. Цвет
Крвавих латица
Отворио се у мени.

НЕСКРОМНОСТ

Немој да будеш нескроман.
Не претеруј са писањем,
Јер заплешћеш се у лијане
Сопствених реченица.

Један запис довољан је
За један дан.
Као што је лаву
Довољно, својим оштрим зубима,
Да прекине хитри трк
Само једне антилопе.

Довољна је једна реч. Слово.
Тачка коју оловка утисне
На хартију – не већа
Од мрава
Који стоји мирно на земљи.

Чак ни то: једна помисао
Или осећање,
Један покрет, један трзај
Душе – макар учињен
Тек у инат ништавилу.

Топла је крв која кола
Кроз твоје тело.
Осети бар лакоћу са којом се
Она креће кроз вене.
Њен непрекинути ток.

Затрепери, за тренутак,
Као лист на дрвету.
Заборави на петељку.

Ту већ машта посрће,
Ошамућена, окреће се
И хита назад:
На пропланак присне
Нескромности. Али знај:

Колико год да крчиш терен,
Прашума ненаписаног,
Подједнако велика
И застрашујућа,
Буја свуд око нас.

СКЛАД

Треба погодити тон за поједину
Песму. Није исто
Певати о љубави,
Рату, о смрти од глади,
О вину што се цакли
Као рубин, или о крви.

Речи другачије треба сложити
Када говоре о плесни
Полеглој по хлебу,
Него кад говоре
О звездама, тим светлуцавим
Мрвама на тамној
Недохватној трпези.

Не говори се исто о уснама
Црвеним као крв, о
Непцима испуцалим од жеђи,
О плесу који изводе црви,
И о рубину, камену сјајном
Као вино у чаши.

Па ипак, застани за часак.
Положи прст себи на чело
И јагодицом клизни по њему.
Ломно је и као стакло
Глатко. Узми залогај,
Отпиј гутљај, заборави.

Склад се сам удешава.
Ти га само нарушаваш
Тражећи погодан тон.
Певајући
Песме, једну по једну.

СВЕТЛОСТ

Нека све друго оде, развеје се,
Изгуби. Само светлост
Да је ту, благим оком
Да ме гледа. Чак
Ако је груба и на силу
Улази кроз стаклена окна.
И онда кад таре рамена
О пукотине између ролетни.
Опраштам јој упорно куцкање
По очним капцима у часу
Када они не желе да се отворе.
Јер та жеља је као камен:
Брзо тоне, пада на дно.
Светлост је лептир
Слетео на зенице.
Тај цвет
Леп је као честице
Усковитлане прашине.
Само да гледам, у њој
Да се изгубим.
Као што сам себе губио
У сјајном погледу оне
Коју сам једном
Стидљиво ухватио
За руку, помиловао
По надланици.
Нека све друго оде,
И љутито залупи врата
За собом. Док је она ту
Све је на свом месту.

У снопу светлости
Трепере ситна зрнца
Као прах са крила
Анђела.
Зар да тражим више?

О ЧИТАЊУ ПОЕЗИЈЕ

Треба читати поезију.
Ако не због другог,
Тако можеш да осетиш
Да ниси једини
Изгубљен. Да има
Оних који су више
И лепше залутали
Него ти.

Да и другима недостају
Оријентири. Као стубови
Који измичу из руку
Чим се неко за њих ухвати.
Да и други губе главу
Осетивши да су без ослонца
У простору бескрајном као
Људска душа.

Отвори књигу песама, и осетићеш
Да се свет исто тако цепа
На месту где се прсти тишине
Усецају у његово месо.

Читајући песме назире се
Дубина слутње да једино
Питања остају отворена.
А да се над нама
Нешто тешко, теже и од
Земље, спушта.

Због поезије нама изгледа да муње
Имају мање оштра сечива.
И да грмљавина
Тоне у мук.

Несаница се речима
Припитомљује.
И мање смета
Што увече главу полагамо
На јастук
Као на гиљотину.

ПОСВЕТА

Себи самом. Испод
Крошње јаблана заљубљеног
У ветар. И теби
Чији поглед траје краће
Него блесак муње;
Теби чије је постојање
Тише од шапата риба.
Као и оном
Који властите кораке
Није мерио метрима и
Секундама, већ замасима
Невидљивих крила.
Али и осталима. Онима
Чије се срце грчило и
Опуштало, а његови
Откуцаји личили на
Гребуцкање канцица уз
Стаклено окно.
Заправо свима
Кроз које је шуштала крв
Макар кратко, за трен,
Једног сунчаног поподнева
Када би ствари окупане
Светлом постајале видљивије,
А овај свет, такорећи
На наше очи, израњао
Из оног.

ГРАНИЦА

Себи се нећу враћати.
Тамо, шта ћу?

Одатле шта се види?

Гужва, повици градитеља,
Грађевине лелујавих зидова.

Отишао сам од себе далеко. Никад
Даље. Као да сам на пучини.

Смирују се звуци, боје, мириси.
Још увек сија понеки додир.

Све тоне у дубину.
Вир је отворено око рибе.

Одавде, шта се види?

Понеки облак, непостојеће
Обале, таласи крви.

ПАЖЊА

Где је живот, питаш.
Као опао листак,
Одуван, у ваздух
Разређен толико
Да је боље не мислити.

Али пази, живот је можда
Баш ту. У овој песми.
Бескрај није нешто
Што не може да се згусне.
У зрно пиринча
На пример.
Или у реч дрво
Или сто.

Можда је све ово стварно,
И стварније не може бити.

А нама, да бисмо опстали,
Можда треба мање стварности.
Некаква стишаност.

Привремени заборав
Онога
Што је потпуно
Стварно у овој песми.

ТОК

Само ти теци, мирно теци
Измишљена реко.

Ја и даље постојим,
Крај тебе, на обали.

Док чекам златно јутро
Овде да затрепери.

Ја се склањам: у ток
Воде, њихање косе

Или траве, у шупљину
Зуба или земље.

По твом дну
Котрљају се каменчићи

Подједнако лепи и нестварни
Као ове речи.

И као лишће, што се
У наручју ветра тек смири:

Тако и ти реко, почивај
Мирно, у мени.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Раније сам песме писао
Тако што сам на починак
Одлазио касније.

Сада, како постајем старији,
Поезија ми долази
Понекад, у млад јутарњи час.

Песме у ствари више не пишем.
Будим се, и даље, у себи.

НИТ

Срце, слободно застани, прекини
За тренутак ту ритмичну нит
Која се извија и мигољи
Као белоушка у води.
Ти откуцаји од којих је исткана
Ова прозирна одора, трошна
Као да је тка паук.
Линија стрепње
Што се у тами ломи
И наставља да се креће
Пажљиво и брижно
Између тела младих трски.

Тако се и ти одмори. Неко ће
Већ испуштени део нити
Прихватити. Ваљда неће
Из руке склизнути.

МОЛИТВА

Боже, дај ми снаге да мирно
Примим меру патње
Која ми је одређена;
Да бол што се и у моју
Душу увлачи
Никад не назовем уљезом
Ни гостом.

Просторија у којој боравим
Светла је, и отворена.

И дај ми снаге да се не
Погордим, због радости,
Тих тренутака озарења,
Када сам се са светом
Спајао у љубавнички
Загрљај.

Нерватура листа, светлуцање
Површине реке, мирис
Расцветалих липа, шкољка
Укопана у песак, облаци
Нагомилани испред
Тамне позадине неба.

Све је то толико стварно,
Да мора бити у мени.

Слаб сам. Зато говорим.

ЗАКЛОН

Устежем се увек када је
Реч о томе. Могу
Да посведочим мало:
Од злата су вреднији
Тренуци, јер пролећу
Брзо. Као слика Земље
Која у свести блесне
Пред сан, када главу
Положимо на јастук,
А он тоне у висину.

Ово плаветнило, није небо.
То је спољашња опна
Људске мисли.

Ми попут таласа запљускујемо
Обале које не постоје

Чак ни у оном, пренесеном смислу.

Шта нас
Још уопште штити?

Замаси крила, што допиру
Из дубине?

Анђели? Помисао на њих?

СВЕТЛОСТ У НАЈЕТУ,
2003.

О ПЕСКУ

Да ли су зрнца песка
временом ломљени ситни
делови камених стена,

или су то звезде које се управо
буде из сна, снено се
мешкољећи у постељи?

Да ли су шкрипутава подлога
за наше кораке, мекана
перина у коју је умотана

гравитација – та сила што
сама себи дише за врат –
или су тишина,

дах који је неко испустио,
а иза њега, тог даха,
нема ништа више?

ПСАЛАМ

Господе, нека брзо прође ова ноћ
у којој осећам како ништа није моје.
Помози ми да издржим
то осећање.

Планете су латице цвета
на који слеће моја душа.
Или су зрнца праха
са крила лептира.

Господе, нека сване јутро
у коме ће ми се чинити
да је све моје.

Када ме гледају твоје
златне раширене зенице –
лакше ми је.

ПУТОВАЊЕ

Испод дива који је залеђен
на високој планини,
и медведа
што гласно шкљоца вилицом
трзајући се у сну,

клопара равномерно наш воз
надомак јутра.

Гледамо сањиво кроз прозор:
таласају се крошње
невидљивих шума,

а звезде у даљини
светлуцају сјајем који тиња
још само у зеницама.

ВИЋЕЊЕ

Тек сада
јасно видим

како голе гране
покривене снегом
личе на
пршљенове кичме

и како ветар
који стреса
снег доле
на тло

има благ длан.
Да мене помилује,
ја бих задрхтао.

Негде у висини,
као слатке капи
на непцу,
топе се облаци.

У медом заслађеном
мразном јутру,

док нокти засецају
кору поморанце,
уз врели чај,
до краја

јасно
види се свет.
Свака његова кришка.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Пишем махом једноставне песме,
разумљиве ономе ко се у њих
унесе. И гусеници, да крене
међу влати овде сплетених речи,
не би тешко било да се снађе
у том лелујавом зеленилу.

Златне зенице сунца брзо упију
капи росе што се блистају
на ивицама, или по површини
ових стихова. Гледај у то
нетремице, јер визија у трену
одлеће, чим се макну трепавице.

ПОРЕД ПРОЗОРА

Надохват руке толико тога.
Сунчеви зраци, прозор,
одблесци у стаклу.
Лелујави облици
сплетени пред очима.
Јуче је овде
ћутала у себи мочвара;
данас ти
покушаваш да говориш,
мрмориш у браду себи,
ту где су жице пуне струје
а лишће оивичено празнином.
Тиши него ветар
што се шуња кроз трску.
И не престајеш, никако, не.
Нижеш речи све даље, и даље,
још, и још, као да томе
нема краја, и као
да не знаш да реч
није ваздух, није небо,
ни отисак прста на стаклу
није. Језик јесте прозиран
али оно што се кроз њега види
невидљиво је.

ВИДЕО САМ

Под платаном што се пресијава
у сјају априлског сунца,
у барици што се направила
у удубини асфалта,
у усковитланој прашини,
отисцима стопа, пепелу
отресеном са цигарете,

у откуцајима срца оштрим
као зупци тестере,
посеченом деблу,
испарењима што лебде изнад
пута, ветру што преврће
лист згужване хартије,

у прстима што листају новине,
у слици на умрлици,

видео сам, сигуран сам,

ту сенку, што клизи, измиче,
и светлост у налету
како обасјава, зари све пред собом,
све у себи.

ВАН ГОГ У ПОЉУ

Ово више није поље са шљивама
у цвету; нити ветар сада
кида цветове, носећи их ваздухом
као крупне снежне пахуље.

Нису ово ни стабла маслине
виђена спрам тамне позадине
неба. Облаци су бели као беоњаче.
Булке, зрнца крви, бодови
игле, болне мрљице.

Лила, цинобер. Отвореноплава.
Није то боја мог погледа. Таласи су
зелени, а пламен примиче своје шаке
у океру: нокти оштри, наранџасти.

Ово поље сада, које покушавам
да насликам, оно је у мени.
Боли ме свака његова травка,
жуте и плаве артерије, ветар што
хуји кроз мој ум.
Модро пулсирање крви. Бол. Да.

Непознати мајстор стеже ме
за грло. Моја рука
тражи кичицу, изговор.

ЈЕЗЕРО

Неколико сати мислим о томе,
градим у свести слику
јасну до бола.

Језеро у планини окружено
стенама и појасом шуме,
вода свежа и бистра

као поглед онога који се управо
пробудио и радује се
сплетовима светлости и сенки.

Борове иглице трепере
од додира невидљивих јагодица:
снег примиче своје чисте прсте.

Ускоро и скрама од леда, као руком
преко очних капака, својим хладним
дланом склапа очи језеру.

Тај приказ је у мојој свести.
Зато је слика јасна
и помиње се бол.

ПАЖЉИВ ПОГЛЕД НА ТОПОЛЕ

Кроз прозор видиш тополе,
лишће у загаситим бојама
јесени, зањихано
ветром, необично
узнемирено. Можда вас
брине нестанак
из мог погледа, то
што ја убрзо одлазим
од прозора. Гледаћу
ја вас иако одем!
Ваше златне, пламене
крошње, листове
стакласте, и као ветар
провидна стабла
кроз која може да се види
сваки немир на земљи,
само ако се
довољно пажљиво гледа.
А свеједно одакле
се гледа, и да ли се
поглед угасио или још
тиња.

ДОДИР

Кад се муње у постељи
промешкоље, змије се
у свом леглу размиле.

Зенице су боје месечине.
Две капи млека на плиш
ноћи капнуле.

Ти нешто читаш, можда
ову песму, али слова клизе,
топе се, веју

на све стране. Покушаваш
да се удубиш у свет
нестваран, треперав

као онај у срцу глечера
или у честицама песка
неке пустиње.

Рука се лагано подиже,
длан клизне преко темена:
додирнеш оно чега нема.

Као да руком помилујеш
пешчану дину, или неку
лепу именицу:

ледник, на пример.

УЛИЦА

Звук хармонике који допире из подземног
пролаза, кораци помешани са искиданим
нитима разговора, аутомобилске сирене,
штектави бруј мотора што у ваздуху
лебди попут сребрњака расутих
по плочи невидљивог стола.

Одблесци на стаклима излога иза којих
стоје укочене лутке, по асфалту
разбацани отпаци, запушачи, пикавци,
понеки просјак склупчан на плочнику,
док кола пролазе у оба смера,

и у њима људи се смешкају,
повремено додирну, разговарају
или ћуте – сви ти покрети,

ти звуци, ти људи, нису нешто лелујаво
и нестварно, нешто што можеш у трену
изгубити.

Ни речи ове песме нису
само речи.

ЕЛЕГИЈА О БАГРЕМУ ПОД ПРОЗОРОМ

1.

Колико си пута гледао ту крошњу,
лишће што трепери или мирује,
гранчице танке као попуцали
капилари на оку;

то стабло, усправно
као знак усклика,

и гране, пружене у страну
као да нешто пипају и траже.

Плашио се да нећеш наћи
речи за неку песму,
да ће ти она измаћи:

као да песма може да нестане,
да се изгуби, претвори у тишину, у ваздух.

У јесен дрво би губило листове,
у пролеће их опет стицало.
Тако се теби чинило.

А багрем је био ту, под твојим
прозором, и није се померао –
осим у олујном кошмару.

2.

Опали листови котрљају се
асфалтом, полако мењајући
боју, од зелене у тамномрку.
Све више су налик
лицима деце у сумрак, кад је дан на измаку.

Толико си пута гледао то дрво
и оно се давало твом погледу,
равнодушно, умиреног даха.
Жилице, ткиво, сокови који
хране то тело што се мигољи
и бежи из загрљаја у који га
стеже твоја свест. Можда не видиш

али дрво гледа право
у твоје очи.

3.

Листови, зелени и меки као речи,
распадају се и труле, враћају се
земљи, из које су и никли.

Да ли се и даље плашиш
за песму, да ће ти побећи?

Песма не одбацује своје речи.
Стихови – коме они да се врате?
Од кога су уопште потекли?

Још увек си на прозору. Гледаш.
Крошња, тај шумни ковитлац,
скупља се у тачку
малу као зеница.
Асфалт је боје беоњача.
Ветар преко њега клизи
као капак преко ока.

Земља има црте твог лица.
И ово није прозор него огледало.

Колико си му пута само пришао,
а то ниси схватио,
ниси приметио.

ПРОСТОР ПОЕЗИЈЕ

Као опустели трг, у сумрак,
или пучина у последњој мисли
дављеника коју са свих страна руби

успенушани ужас – стих је простран
довољно да у њега станеш ти,
твоја неверица у поезију.

Теби што се давиш, и нестајеш
у таласима света, стих је
пружена рука – али

то је твоја рука, и ко онда
да те извуче на обалу? Схвати:
обале нема, као што ни стиха нема.

О ПИСАЊУ ПОЕЗИЈЕ

Од сада стихове ћу писати
по кори јабуке.
Стихове румене, златне.
Вршком светлосног зрака
клизићу по глаткој опни плода,
низаћу речи слатке, сочне.

Не треба ми оловка, оштар нож,
нити бела љуска папира,
не треба рука да се пружи
ка некој заумној крошњи,
ни прсти да у грчу стегну
управо убран плод.

Створићу песму на невидљивој
кожи ваздуха. Са стиховима
паперјастим маљицама
што трепере при додиру.
Написаћу јабуку лепу
као ова песма на длану.

У ШУМИ

Земља се јежи, зар не?
Отуд дрвеће, све то растиње,
сплетене травке, грмови,
труло лишће, одломљене
гранчице.

Једна гусеница мили
по кожи зеленог листа
крећући се споро као твоји дани,

примиче се ивици
која лист одваја од ваздуха
увек помало хладног, нестварног.

Као слова неког
неразумљивог језика,
по тлу врве мрави.

Ти се јежиш када те такне
ваздух, његови невидљиви
прсти. Отуд сви ови
сплетови речи, шума
реченица, тихи пропланци.

БЛАГОСТ

Под јагодицама прстију
трепере златне маљице
ваздуха.

То је као када ноћу,
једва чујно,
пуцкетају звезде,

јер нечији длан,
клизећи благо преко
темена неба,

милује праменове
сплетених власи:
сазвежђа.

ИМЕНИК

Ниједан звук
да запара тишину
док листама телефонски
именик.

Чудесна књига!

Слова поређана
у низове
и бројке
сложене под конач.

А иза тога, тог беживотног
низа знакова,
толико гласова,
различитих живота.

Са том књигом,
имеником,
упоредити се може

једино гробље:

са својим правилно
распоређеним парцелама,
натписима на
мермерним плочама,

словима, именима, бројкама,
знаним ознакама

на нагло отвореној
страници.

ПОКРЕТИ

Не човек, дочекало нас је тело
повијено већ у знак питања.
Не ни тело, пре кавез:
болест је, снажно замахујући
крилима, насртала на решетке.

Речи које смо разменили
ми и нисмо измењали.
Оне су тонуле у нас.
(Или смо то ми тонули у њих.)

Да причамо о нама? О онима
које бол још није до краја
стиснуо у свој загрљај, о доласку
довде, преласку преко реке,
о галебовима што, по овако
лепом дану, клизе тик над водом.
Или о теби, који све
мање припадаш површини, речима,
утисцима и гестовима. А све више
дубини, укочености.

На нездраво белом столњаку
жмиркало је кристално око пепељаре.

Права реч, реч која би
донела помирење, или олакшање,
никако да исплива на површину.
(Или никако да испливамо ми.)

Као тамна мрља, на полици
лежи пар рукавица.
Шаке и прсти које су њима
давале живот, чинећи их
тако лаким да су чак лебделе
по ваздуху – ускоро ће
слетети, у земљу.

Светлост пузи по соби.
И ти мишићи, у телу,
као у свом гнезду,
све неприметније су се кретали.
Твоје тело, моје тело, наше тело.
Око нас је једна кожа.

Док смо у повратку прелазили
преко моста, потпуно
одвојено од наших речи,
руке су нам по ваздуху
чиниле покрете. Као и ми да
замахујемо крилима.
Клизећи тик испод неба.

ОВО ДРВО

Ни напољу ни унутра,
ово дрво расте
у средишту
зебње,
пружа жилице у тло
сазнања да смо ломни
и крти, да нам је тако лако
нанети бол. Гранчицу
најмањег дрвета, оне
брезе коју слутиш испод
прозора, теже је сломити
него човека. Игле
улазе у вене, клизну лако
у њих, и наједном
си више него смртан
и пролазан.

Кроз крв клизи раствор
који би требало да те излечи
од нечега што није
болест, а није ни здравље,
да ти да одговор на
питање које ниси поставио.
Дрво које видиш иза
склопљеног ока, иза фластера
приљубљеног уз капак,
стварно је, разгранато,
на све стране шири крошњу,
ране пружа у ширину,
у висину, у дубину, у тебе,
у мене, у себе.

ТРАКТАТ

Нестварни су први зраци сунца
и светлуцаве капи крви,
нестварно је неонско светло
што трепери дуго у ноћ
док се нити кише
сплићу као прсти.

Нису стварни мирис барута
ни мирис ружиног цвета.
Ни бескрајна реченица,
шумна и непрекидна, коју
изговара ветар. Ни зрнца
прашине, ти знаци интерпункције.

Нестварни су кратки застанци,
предаси у говору, лица
осмехнута или у грчу.
Стварне су идеје које вијугаво
врлудају кроз нашу свест и
осмех запаљен на усни.

Стваран је пламен, не оно што
њиме гори. Пожар, његова
усијана вилица. Стваран је
пламени угриз, не залогај
помодрели. Стваран је
твој нестанак, а не ти.

СЛИКА

Знам да живот не постоји.
Знам то поуздано.

Али оно што сам писао
намењено је било
управо онима који
не постоје.

У једном тренутку
неко би се уживео
у моју песму,
уживао у њеним сликама,
налазио ту себе,

а следећег тренутка
већ би ме гледао
са неког облака
тужних очију,

и сам сада слика.
Слика облака, погледа, себе.

ВРТ

У врту у којем се земља
њише на грани, све је тихо.
Никог, да се помери.

Крошњу у снажним налетима
повија време, али плод
одолева, још увек је горе,

толико високо, не може
нико да га дохвати.
Нико га не може узбрати.

Петељка на којој плод виси
танка је као мисао. Када она пукне,
плод падне, закотрља се по тлу,

али то могу да виде само умрли.
У њиховом погледу он се котрља,
у њиховом сну заустави.

НЕГАТИВ НОЋИ

Док у руци држиш књигу,
и поглед ти клизи
отвореном страницом,
помислиш да су слова
угасле звезде, да је то
нека врста негатива ноћи:
бело небо и црне
светлוצаве звезде.

Док све ближе си царству
сенки, и чело ти је
прислоњено о ужарену
празнину, а срце
о врх леденог шиљка,
светлост полако прилази
тамама: заклапају се
као корице књиге.

НАШЕ НЕБО, 2007.

ДАНИ И НОЋИ

Дани и ноћи, ноћи и дани –
од њих су начињени
зидови нашег дома.

Од сенки сљуштених са дрвећа,
пупољака речи, одломљених
гранчица тишине.

Сваки трен јесте прозор
кроз који може да се
види уздрхтало тело сунца,

пузавица што обраста небо,
зањихане крошње меса.
Али, прозоре нико не отвара.

Зато тетурамо. Под прстима
осећамо само зид, глатку
површину измишљених облака.

АУТОБИОГРАФСКИ ЗАПИС ВРШКОМ СВЕТЛОСНОГ ЗРАКА

Светлост
првог јануарског дана
1961. године – а кажу
био је леп, топао,
сунчан дан –

завејала је моје
зенице, и од тада,
кроз сваки покрет,
поглед, реч
(изговорену или
писану)

ја заправо покушавам
да разгрнем тај
нанос светла,
да видим оно што је
испод ње, оно што
светлост скрива:

топло ткиво, материју,
врлетне пределе
тела, брзаке крви,

мада негде у дубини
осећам како она
ништа не покрива,

како је светлост
одувек ту:

златна вејавица што
по самој себи веје.

ТУНЕЛИ

Не кроз земљу, кроз ваздух
ти тунели су прокопани.
А ми, као да смо још у песку,
на дну невидљивог океана.
Испрва споро, ипак се покрећемо,
улазимо у те прокопе.
Да ја избијем на чистину
твог погледа, ти на празан
простор мог додира. Твој дах
дирнуће перце ишчупано
из крила моје душе.
И ево нас, где мирно
кроз тунеле пролазимо,
дотичемо се, једно
другом разгоревамо
пламен жеђи,
испијамо се погледима.
У лудој озареној нади
да више нисмо раздвојени.
Али, комади неба
почињу да нам се
над главама одроњавају.
Тишина прошарана
звучима, која је гнездо
свијала у ушним шкољкама,
одлеће далеко од нас,
а громаде ваздуха затрпавају
пролазе, попуњавају
празнину између
тебе и мене.

ИЗНАД ТЛА

Кад замукну громови
и стрела од пламена
слети у дубину,

кад сунце зарони нама
иза чела, а месец
заспи на потиљку,

изнад тла неба остају
још мало да лебде
мишићи, жилице, влакна –

ти вилински коњици
који кроз наша тела лете
као кроз земљу свог сна.

О ПИСАЊУ ПЕСАМА

Називали смо себе именима
другачијим од оних што
налазе се у злехудом сивилу
речничких мочвара.

Онда смо неким глаголима
почели да померамо
значења:

видим те – значило би нешто
као: смрт саму себе стеже
у разнобојан загрљај;

желим те – означавало
покрет душе, излазак
из тунела на светлост.

На крају, придеви
и прилози одређивали су
особине које то и нису:

жив – није било више од
замаха крилца
инсекта у летњој ноћи,

мртав – тек тренутно
набирање тканине
таме.

Наднесени над
простор празан и пуст
осећали смо поглед тигра
што вреба из прашуме тишине.

ПОТРЕС

Потрес који се у земљи
тишине осетио
епицентар је имао
у мисли једног
њеног становника,

оног што се сетио
речи: живот,
и у свест призвао
жагор и негдашњу
разноликост,

а одатле, ширећи се,
брзо је захватио
белине између речи,
облаке, и читаво
небо језика.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Жена у црној јакни, омотана белим шалом,
носећи у руци котарицу прекривену
крпом неодређене боје, нестаје
у улазу зграде преко пута.

Лица приљубљеног уз прозорско
стакло, то успевам да видим.

Размишљам: опис и наратија убијају поезију,
јер свет
увек виде као нешто споља, намећу нам
дистанцу.

А опет, чиме и како говорити о свету и себи,
ако не тако, описујући и причајући?

Закључујем: опис и наратија, да, али некако
постранце.
Гледати на другу страну, хтети говорити нешто
друго,
а у ствари истиснути, изрећи тај опис, ту причу.
Само, заморна су и узалудна та умовања.

Осећање – једино је оно битно. Имати га у себи,
из њега говорити. Све се онда склопи како
треба,
сви описи и приче постају поново топли,
обраћају нам се говором без дистанце.

Некада се осећање крије у простој замени
неких детаља. Довољно је, на пример,
рећи: у котарици коју та жена носи
налазе се звезде, сунце и месец.
А котарица је застрта велом извезеним
од прозирног, невидљивог ваздуха.

И још: то није жена, него твоји дани
и ноћи који беже од тебе, а ти
покушаваш да их зауставиш, желиш
да их чврсто стиснеш у наручје.

И, наравно, прозор на којем стојиш
и све то посматраш, јесте то, прозор,
само у пренесеном смислу.
Док ти ниси ти, ни у једном смислу.

И ето, тако поезија оживи.

ПЕСМА О СТВАРАЊУ

Није у почетку створена земља,
ни небо, ни свод који би
делио горње од доњих вода;
није живот ушао у клупко
пламена, затим се полако одмотавао.
Никаква експлозија, након које би
свест као куче лајући потрчала.
Рђа – прво је она настала.
И олук на згради преко пута
одмах је добио њу, верну
сапутницу, да му она буде
утеха до краја времена,
кроз све пљускове тренутака
и непогоде хладне као метал.
Два орла лебде у висини,
тренутно су им непомична крила,
изнад њих млазњак пролеће
остављајући за собом траг
као бели реп, потом и реп нестаје.
Време је да отворим очи и
погледам, јер лако могу све
ово да пропустим. Свет се
не ствара сваки дан.

МУЗЕЈ

Након посете музеју филма,
гледајући на трен заустављене
те покретне слике,

помислих: можда ће једном
бити отворен музеј слика
употребљених у поезији.

Од слике духа, који лебди
над водом, и почиње
да сриче свет,

до слике тела распетог,
душе што пада увис
и не зауставља се.

Да, али тај музеј може
цео да стане у једну
једину слику,

слућену и жељену. Када смо
отворени, она долази
нас да посети.

ЧИТАЊЕ ХОРИЗОНТА

Облаци на хоризонту лебде
јасно истакнути, као новински
наслови, и ти само њих
гледаш, само оно што
они говоре читаш –
и то ти је довољно.

Оно што је испод њих,
у ступце сложен пејзаж,
текст који треба наслове
шире да објасни,
тебе не занима.

Дипломатија планинских висова
покривених снегом, небо
суморно, под стечајем, ветар,
грамзиви банкар, што дрхтавим
прстима додирује злато
јесењих листова, потом га,
брзо, враћа у сеф непостојања –

за тебе то уопште не постоји.
Него само ударне вести о
пролазности, само облаци.

ХРАНЉИВОСТ

Месец је ушао у наше
собе, а ми смо доспели
на његово небо.

Коначно смо видели
да то тело не обасјава
светлост сунца.

Да је оно уистину живо.
Поређење месечине са
млекоом више је од метафоре.

Месец је брадавица на дојци
прелепе богиње,
богиње коју смо, наравно,

ми измислили. Али да то
нисмо учинили, умрли бисмо
од глади за нестварним.

НА ОБАЛИ

Ништа нисам затајио, од тебе
сакрио. Ни таласе пенушаве
радости, који су ме повремено
запљускивали, ни снатрења
боје поларног леда, ни стрме
и опасне литице збуњености.

Са тобом сам делио сваку мисао
која би се стреловито дизала
у висину, а потом, као претрашена
птица, спуштала у шипражје речи
и ту дуго дрхтала,

заносе који су чинили да лебдим
као дух изнад непрегледне воде,
осећања што су се вртложила
и због којих су моје руке

раскриљене летеле за светом
а он је увек и само бежао,
чак и када за то није имао
разлога, када није морао.

Тада бих се стрмоглаво враћао
у себе, и ту као у пећину
затварао, не желећи одатле да изађем.

Повремено бих ишетао на обалу
онога што ја јесам, и немо
посматрао како ми таласи
односе све што је моје,

и како облаци, са осмехом разумевања,
али са погледом који каже:
делимо истиу судбину,
прелећу ову равнодушну
воду и празну обалу.

У БИОСКОПУ, СА СИНОМ

Памтићу овај дан – рекао си.
Био си тада дете, камичак
на обали, мали делфин
што плива кроз топле
таласе таме.

Запљускивале нас
пенушаве слике, улазиле
у нас, а ми смо
улазили у филм.

Да је из дубине мрака још неко
гледао, шта би видео?
Оца и сина, празнину
и земљу, песак и воду?

Или звезде што се на
ноћном небу скупљају
као зрнца соли у шаку?

Да ли би му ишта значило
то треперење слика,
и наши ликови
што на затегнутом
платну празнине зачас
блесну?

Али из дубине мрака,
пазећи да му нешто не
промакне, једино
заборав гледа.

НЕБО

1.

Налик мору, плаво и
бескрајно. Осмехнуто
као пред срећну пловидбу.
Пенушави таласи ваздуха,
замаси крила магле,
паперјасте капи заувек
одлетелих облака.
Недостаје још лађа,
живост и бука на палуби,
слан укус на уснама,
и да застава на јарболу
заигра као капак ока.

2.

До осматрачнице на врху
јарбола воде лестве
сплетене од чврсте
ужади – као што се стихови
молитве сплићу од речи.
Одатле пуца видик
на два света. Анђео,
увек будни осматрач,
ретко силази нама у сан,
да јави да се у даљини
назире копно, обала коју
запљускују наше слике.

ТАЈНА

Бог је веома тајанствен – откривам
ову реченицу у тексту духовне поуке
једног православног монаха.

Како год осећали те ствари,
чини се да он никако
није тајанствен.

Бог је отвореност, ширина,
ведра светлост, мир
без обала, светионик
који показује пут
онима већ спасенима.

Зато што је близу, и отворен,
што не станује у тајни,
тешко га је пригрлити – сведочи
творац песме *Хлеб и вино*.

Човек се затвара, склања
од света и од самог себе,
себе види као кроз двоглед:
или је мањи, или већи
него што јесте.

Он је пучина, намрштено небо,
узбурканост, талас
који се отргао загрљају мора,
дамар таме, једва чујан, што допире
из срца празнине. Човек је
веома тајанствен.

ЗАХВАЛНОСТ

Ненадани тренуци мира и тишине.
Када свака ствар нађе равнотежу.
Захвалан сам Богу на њима.
А Бог је мени захвалан
на томе што осећам захвалност,
и што уживам у тим тренуцима.

Али, након извесног времена,
поново тражим звуке, жагор,
додире. Празнину између речи.
Он ми је и на томе захвалан.
Осмех, акробата на зраку сунца,
прелази преко његовог лица.

СУСРЕТИ

Сусретнемо се скоро сваког
дана, ти силазиш
низ степенице, ја се пењем.
Поздравимо се, некад ни то.
Климнемо једно друго главом,
ја силазим, ти се пењеш.
Још увек смо у царству
живих, и да се неко од нас
за оним другим осврне
опет ништа не би изгубио.
Можда нам се отисци прстију
на рукохвату додирну. Стално
овуда пролазимо, идемо
горе или доле, улазимо, излазимо.
Ово је наш простор, наше
степениште, собе у којима
спавамо, у којима се будимо.
Наши снови, наша јава,
наша је и улица на коју
излазимо, крошње умивене
сунцем, призори који нас
гледају право у очи.
Једино смрт није наша, помишљај
док ти се уз поздрав осмехујем.
Да, него смо ми њени, то она
клима главом у једва приметан
поздрав – одговара ми твој осмех.

МОЋ ПРЕДСТАВЉАЊА

Као што смо Бога представљали
у лику старца дуге
седе браде,

како седи на ваздушастој
стени, или громади
од облака,

тако исто смо представљали
ластавицу, тигра,
кртицу;

позадина је била плаветнило,
језа густе прашуме,
прокопана земља.

И као што је Бог узмицао,
уступао место сину,
телу у којем још је жив бол,

тако се у тим представама све
оно што живи преображавало
у оно што стално

нестаје, а увек је ту.

НОКТУРНО

1.

Ове светиљке, крунице
на гвозденим стабљикама,
отварају се увече,
када их помилује
топли длан одсуства
дневне светлости.

Ти цветови су црни
као срце свемира.

Али златни прах полако
прекрива латице таме.

Ноћу се око тог цвећа
роје наше зенице.

2.

Ноћ волим због сијалица.
Оне својим светлом
завеју улице града
у ком живим.

Волим и снег, али не
због светлости
којом пулсира његово
бело трепераво тело,
него због тргова пуних
живота, које откривам

у срцу сваке
угашене пахуљице.

УНУТРАШЊИ ЧОВЕК,
2011.

ДЕТЕ УЧИ

Дете опонаша покрете одраслих,
и тако учи.

Кап кише понавља за варницом
њен скок у празнину,
и тако учи да нестане, да је нема.

Удисајима и издисајима, плућа
имитирају кружење планета.
А речи, што се стискају једна
уз другу у реченици, чине исто
што и зрна песка у пустињи.

Знање расте, искуство је све
веће, али дете, њега
све мање у човеку има.

Оно сада подражава кораке
који замиру под прозором,
и трепет срца које се
управо вратило из шетње
по нашим грудима.

БУДНОСТ

Будно око полиције у стању је
да открије најмањег преступника,
чак и ако је величине мрава.

Ни стражар, чије су зенице
две кључаонице, ни он
никада не склапа очи.

Не спава сијалица у кланици,
где људи ходају у крвавим
кецељама, а низ зидове се цеди туга.

Далеко од сна је поглед хирургов
док засеца кожу абдомена
и открива канцерогени орган.

Вечно су будне очи љубавника:
светле и када се све друго
у ноћи угаси.

И смрт има широм отворене
очи. Не затвара их
ни када спава.

ГЛАС

У довратку свести сам
открио врата од
људске коже.

Тихо куцам, дозивам себе
и сам се одазивам.

Изведи ме напоље,
уведи унутра,
пробуди или спавај,

јавља се глас, и нико га
не чује, чак ни ја.

НЕСТАНАК

Трудим се, покушавам да задржим
и сачувам нешто. Хоћу да дохватим
снегове што су се отопили и оне
што још нису пали, бар једну
пахуљицу од њих,
на неком длану, негде, да држим;

или пламен у очима, који је
обасјавао ствари, и чинио их
живим – барем једну варницу,
да ми светли, у ноћи која
мене губи, и не жели да ме задржи;

али не могу, гасе се и топе,
редом, све ствари.

Жена која ме је чувала у детињству,
Јозефина, пореклом Немица, без
своје деце – и њен лик се губи.

Нежност и пажња којом ме је
окруживала, топлина
у којој сам био сигуран
као у закључаној кући –

да ли могу ишта од тога да
одбраним, уз себе стиснем,
као што бих се ноћу, кад бих
код ње остао да спавам,
уплашен, стиснуо уз њу?

Могу ли да загрлим њу, која је
пред крај живота, након што је
изгубила мужа и остала сама,
уобразила да јој нестају ствари,
да неко те ствари краде,
из куће односи?

Да сачувам њено лице, чудно
искошене очи и бригу у гласу
док ми говори да јој нестаје
кафа из тегле, коцке шећера,
ствари из креденца, из ормана...

Да ли могу да задржим у себи
барем то њено уображење?
Тај привид?

Груменове земље и траву који су,
надам се, према њој нежни
сада, када више никога не чува?

Башту у којој је растао цвет
дан и ноћ, живу ограду,
бунар пред кућом, степенице,
причу о вукодлаку увече причану,

једну латицу, макар незнатну
слику, или сећање,
влат, длаку,
у себи да похраним – могу ли?

И сада, када мене одавно
више нико не чува,

и када сам покушавам некога
да чувам, да будем пажљив
и о њему бринем,

шта да радим,
коме да о томе говорим:

јер неко све више односи, из
моје куће краде. Нестају ми
подједнако ствари и
привиди ствари.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Живот покушава да уђе
у поезију, хоће
сам да буде поезија.

Ако поезија расте,
претвара се у планину,
и све ближа је небу,

живот је уз њу, лебди,
као облак уз врх
покривен снегом.

Као упорни таласи, живот
подрива тло под њом,
чини да поезија

дрхти, тетура,
једва одржава
равнотежу.

То што живот жели,
јесте као море,
или планина,

као реч у којој се
планина подиже
и баца у море.

ЦРТЕЖ

Сваку линију коју повучем
неко брише. Облак, сунце,
месец већ су избледели.

Губе се звезде, златне тачке
на тамној позадини.
И анђео кога сам

волео да ухватим за руку,
на уво му шапнем: знам
да не постојиш –

и да уживам у томе
како му се лице румени –
ни он се не види више.

О СЕНЦИ

Шта још рећи о сенци?
Толико је о њој било речи,
описивана је, тумачена,
претворена у симбол,

вештом руком просветљених
мајстора на платно наношена.
А она је по земљи трчала,
час се као змија увијала,
уједала нас за стопала, бокове и леђа,

а потом би нагло зинула
као празна чаура метка,
или клизнула ивицом сечива.

Чула се у музици, на појединим
местима, у трењу између тонова,
јасно оцртавала у тишини
између питања и одговора.

Откривана је испод дигнутог камена
као испод капка ока,
и у срцу густе шуме, где је
на груди маховине главу полагала.

Можда додати још ово:
сунце извире из наших зеница
колико у њих увире,

а наше очи нису бубе да
у паници од светлости беже и
земљу и камење моле за склониште.

СТВАРАЊЕ

Човек ствара човека.
Ствара га лако, без грча
и напора. Умиреног даха

меша честице сна, звезде,
са прахом тишине,
и лепи их пљувачком.

Језик му је као облак,
отекао, у усној дупљи
небески плаве боје.

Али човек говори, и сваком
својом речи он ствара
човека.

Каже: крв, и велико море
подиже се у пустињи
свемирског срца.

Човек каже: риба, и одмах
почиње да плива кроз
ваздух и сопствену мисао.

Узвикне: птица! и опет се
ствара човек, само
много лакши и хитрији.

Човек помисли на змију,
и већ сплетови нерава
и тетива

обавијају кичму, то глатко
стабло никло у средини
измишљеног врта.

Човек ствара човека.
Ноздрве му прави од
цветних стабљика,

чело од златног лишћа,
где су очи, ту су два
жива маслачка.

Ствара га од варница, од
капљица жучи, од плесни
са хлеба, цементне прашине,

од перја, длачица, од
канцица светлости што
избијају из шапа новог дана.

Уши му ствара од тишине
из празног корњачиног оклопа,
од одјека који не замире.

Човек ствара човека и сав је
обузет тиме. Ништа друго
не види, ништа не дотиче.

Понекад у сну човек осети
да је створитељ. Истог
часа, дах му се кида,

он се трза, немирно, и буди,
из сна излази као створење,
као неко ко се са напором сећа

понеке слике, атмосфере,
и више ничег. И збуњено
гледа у невидљива врата.

ПРВА ПЕСМА

„Свако мора нешто бити” –
тако се звала моја прва,
у седмој години написана песма.

Први стих гласио је као наслов,
потом су се низали стихови
о томе да свако мора нешто да буде:

„неко мора лекар бити,
неко мора траву косити,
неко мора песме писати”

и још понеки стих,
којега се сада
не сећам.

Песма се завршавала стихом
сличним оном с почетка:
„Свако мора нешто радити.”

Приликом спремања отац је
песму бацио, као папир
који скупља прашину.

Често сам о томе мислио,
понекад ми је било и жао,
док нисам схватио:

папир са речима песме
може се поцепати, бацити,
или запалити,

али то песму не дотиче. Она је
као човек: може да се изгуби,
залута, умре, али не може да нестане.

ПОГЛЕД КРОЗ КЉУЧАОНИЦУ

Дечак вири кроз кључаоницу
желећи да види сестру како се
купа у кади,
и у магновењу он угледа
смеђи чуперак длака
између њених ногу
и на њему капљице воде
како се блистају,
и наједном, као да је
златни снег засуо
његове зенице.
Та слика њему касније
обасјава многе ноћи без сна
и многе дане преплављене јавом,
светли му чак и онда
када у његовом крвотоку
стану да се сударају
подморнице без посаде
а речи, као угинуле рибе,
почну да плутају површином
свести, која и сама
сахне, све мање је има.
Када и појмове, као сасушене
махуне, понесе ветар,
и на крају остане тек
гола жеља,
а он схвати да ово испред
нису врата, и да нема
кључаонице да кроз њу провири.

ПРЕДСТАВА

Још једном да се појавим у представи,
да уђем у неки лик, будем
закратко неко други.

Макар био колебљивац
што лети од једног
до другог краја свемира
и за дом бира сазвежђе сумње,
настањује планету туге;

или да играм сестру која жали
за братом и покапа га у срце земље,
или немилосрдног владара,
коме она пркоси, који на крају
њено срце затвара у земљине груди.

Само не ова тишина, gluвa
као празно гледалиште,
слепа као затворено око.

Пре бих био ослепели владар
који разговара са елементима
и сви мисле да је сишао са ума
а он се на балкон ума тек испео
и гледа под собом свет, скучено двориште,

или један од раздвојених љубавника,
мајка што жртвује децу,
крадљивац ватре што се
приљубио уз стену
и сам постао камен који гори.

Али не прах, па ни онај са звезда.
Ни тама, јер њу нико не краде. И не љубав
без руку и тела за загрљаје.

Могу да играм пса који режи
испред куће, разбијено окно,
да будем кромпир проклијао у подруму:
знам добро све његове реплике, бледе
изданке, клице никле у влажном мраку.

Могу да играм главну улогу: сунце које
свакога дана низ невидљиве мердевине
силази на земљу. Да глумим лист
који лежи на тлу и трули. Или сасвим мале
улоге: да будем облак који зачас излази са сцене.

Само још једном да се заиграм, и занесем.
Да макар на трен себе заборавим.
Да не будем заувек ја.

РЕКА

Река која протиче кроз мој сан,
да ли је то Дунав – река мог
детињства, у којој сам се купао
када бих са друговима
побегао из школе;
или Сава, река коју сам
одабрао да уз њу старим,
да посматрам одблеске
дневног светла и галебове
слетеле на њену површину;
или Темза, крај које сам
једном шетао, присећајући се
песме песника који је писао
о њој, и о људској беди,
о оковима који звече
у свакој човековој мисли;
или Гвадалкивир, чија ми се
боја учинила налик очима
девојке чији поглед одавно
на мене не слеће?
Или је то река филозофска,
она што се мења, постаје друга
сваки пут кад у њу закорачиш?
Или песничка, она која је
увек само у одласку, у протицању?
Река смрти, она коју си препливао
и на другу страну ступио
а да ову ниси добро ни осмотрио;

или река живота, она која подлокава
обале, и прелива се преко
руба слепоочница, која корито
дуби у твојим грудима?
И док ваздух улази и излази из плућа,
ти сањаш лађу напетих једара
и чудиш се да је она празна,
нико њоме не плови.

СТРАТИШТЕ

Тешко је о томе говорити.
Шта ће ту речи?
Крици се успињу у небо
и оно их на земљу враћа
у облику црвене кише
што се слива низ
окна тишине.

Ту где се диже громобран бола
а нема друге муње
до оне која ниче
у слепим зеницама,
у ушним шкољкама
из којих је нагло ишчупан
бисер слуха,

ту где најдубљу рану задаје
сечиво ваздуха, где цвет
на стабљици од камена
отвара металне латице,
где барутни прах и звездана
прашина засипају
пољане нашег крвотока –

ту је то место. Ограђено. Решетке,
високи бедеми, зашиљено коље,
бодљикаве жице или жице
кроз које је пуштена струја.
А око свега, има још
нешто: од пупчаних врпци
сплетена ограда.

РАЗГОВОР

Разговарају живи,
разговарају мртви.
И они нерођени

у влажној тмини
траже своју реч.
Чини се

да разговор нема
краја. Уистину,
он је нешто кратко,

сажето, нешто као
изрека, као епитаф
урезан у ваздуху.

МОРЕ

Реч се отиснула са усана, и жели
да преброди празнину до нечијег уха,
а ти се укрцаваш у лађу која плови
само у сну. Нестрпљив да изађеш
изван себе, као на отворено море.

Верујеш да олуји и огромним таласима
можеш да кажеш: Доста! Стани!
и да знаш да ходаш по површини,

и да ће боре са чела да ишчиле
и лице смркнуто да се разведри
када доспеш на обалу коју
не запљускује ниједна брига.

А не примећујеш да си постао
златна светлост што обасјава
дубине нестварног. И да свет
јесте камен који мирно тоне
кроз језик.

СТАН

Ту је лифт, који не повезује
свет живих са светом живих,
него у везу доводи светове
мртве и нестале,

потом ходник, мрачан
и узан, као мисао
о сопственом нестанку,

и врата, од дрвета
сна истесана.
Она су отворена.

Нека те не плаше сенке
што играју у довратку:

то вилењак, који ме стално
подсећа да је свет жив,
пружа ка теби руке,
тихо се смејуљи. Слободно уђи!

Али врата немој да затвориш
за собом, него
у себи.

ТРАГОВИ

Као у оној мудрој причи
где неко примећује да
сви трагови воде у пећину
а ниједан из ње,

и захваљујући том
опажању он се
спасава,

тако је и овде: много је
трагова испред. А то
говори да је пуно њих
ушло унутра.

У супротном смеру
нема уопште трагова,
не види се ниједан
који води напоље.

Али овде то опажање
не значи спасење.
Јер овде су сви,

па и они који мисле да то
посматрају споља, заправо
унутар пећине.

ШКОЛА

Савладали смо добро лекције,
научили шта је требало. Сада мирно
седимо, као у учионици, спремни
да одговоримо на свако питање.

Сада је, уосталом, лако да се објасни
зашто небо има боју извора који
још није настао, и двоуми се
да ли да из земље избије. И рећи
који је главни град наше крви.

Уз осмех сада можемо да одговоримо
колико су два плус два ока.
И замишљено, али без суза и прецизно
да објаснимо шта се добија када се
срце претвори у разломак.

Свако од нас зна, и може да каже, зашто се
срећа подиже попут таласа, и брзо повлачи.
И да наброји имена пустиња
након тога насталих.

Омиљена питања су нам она о држави песка,
и о камену – првом крунисаном владару.
И она о сазвежђима која круже
унутар орахове љуске.

Напокон разумемо зашто је прича
о змају који свако вече прождире сунце
замењена причом о сунцу под којим
изумиру сви змајеви. И бајке смо савладали.

Мачји кашаљ су за нас сада питања о томе
како од варница из зеница постају звезде.
И зашто се измишља небо, удаљено,
у које се оне укуцавају као ексери.

Знамо када је и са којим циљем основана
генерална тишина. Колико их има
и како се зову континенти туге.
Научили смо граматику сенки.

Понеког још збуњује питање: која је
гласовна промена извршена у речи живот –
али неко би му, ако треба, дошапнуо одговор.

И свако тачно зна колика је специфична
тежина постојања, јер је то лична
тежина сваког од нас, као и сваке звезде.

О свему томе можемо да причамо.
И причали бисмо дуго, без застанка.

Али, нико нас не пита.
Нема никога да нас прозове.

ОСВАЈАЊЕ

Укус земаљских плодова
јагоде, малине, јабуке,
налик је на површину
планете која не постоји.

А ја сам попут астронаута
који упорно покушава
баш на ту планету
да се спусти.

Већ сам од ваздуха сашио
заставу боје крви,
измислио стране света,
тло, и сопствено тело.

НОВИ ЈЕЗИК

Можда ми узнемиравамо мртве
тима што их помињемо – јер своја
имена они су оставили иза себе,
као одеда из којих су израсли.

Можда их прекидамо у нечему,
одвлачимо им пажњу од онога
у шта су се удубили. Зашто нас
не опомену, не кажу да их ометамо?

Можда овога часа они преписују речи
исписане по ваздуху, уче прва слова.
Сричу тишину. Или наднесени над
књигом бескраја, читају у себи.

МАЛИ ТРАКТАТ О СНУ

То није ствар апстрактна, или
недохватна као мушица што се
ослободила из мреже паука.

Снови су нешто врло конкретно.
Као отисак душе, похрањени су
у картотеку непостојања,

и по том отиску свако од нас
лако улази у траг свом телу,
у њему се настањује.

Они су кулиса од ваздуха која се
не уклања. Глумци, представе,
публика – све то се брзо мења.

Свакодневно сусретање
на улици, у аутобусима,
на перонима станица,

није потврда да ми живимо
заједно, пре говори
да једни друге сањамо.

А то што се мимоилазимо,
тек неко неког додирне,
то је зато што се

у сну трзамо, и сан се
кида, и поново се
његове нити спајају.

ЈЕДАН ПОГЛЕД

Уместо у свештеника,
отворену раку
и у ковчег

који полако прекрива
земља, и он се губи
из видног поља,

боље да гледамо
једни друге
у очи.

Тако бисмо видели
да је умрли
покопан

уистину у меко тло
наших погледа,
и да преко њега

заборав баца
прву шаку
растреситог светла.

ОДРАЗ

Треба коначно да застанем и погледам
у оно што мој лик одражава.

Али то није огледало, нису ни окна
на прозорима, ни глатке површине зидова.

Нису ни песме, ма колико углачане.
Ни стихови које, истина, магли мој дах,

али они су ипак материја, храпава,
недовољно глатка да ми врати лик.

Није то ни твоје тело, мада оно светли
као језеро, мала искра у космичкој ноћи.

Себе видим само у очима дечака који ме
гледа и замишља, игра се, да је он – ја.

Свака друга површина је празна, на њој
нема одраза, нико одатле не гледа.

Свеједно да ли на њу пада сунце,
по њој клизе птице и облаци,

или је та површина огледало
осуто звездама.

ИЗБРИСАНИ ТРАГОВИ,
2017.

ОПИС

Шта о човеку рећи? Како га описати?
У његовој мисли вртоглавица се осећа
Као код куће. Несигуран је у стварност,
А плаши га лавиринт властитих слика.

Воли топлину постеље, мирис млека,
Зрело воће. Свој измаштани свет,
У који до краја одбија да поверује,
Ограђује бодљикавом жицом разума,

И никога не пушта унутра, а одатле
Не уме да изађе. Бежи од себе и од
Другог, иако зна да је бег немогућ.
Себе не успева да загрли иако стоји

Пред огледалом, иако све на свету
Претвара у огледало. Има ли смисла
Тог човека описивати? Има ли речи
Која је нешто друго а не његов опис?

РЕЧНИК

Не онај речник, онај предмет
Који речи затвара у кавезе
Прецизних значења, где оне
Одустају од свог лета, мада о њему
И даље сањају – тај лет оне
Још увек осећају у својим телашцима,
Кошчицама и утрнулим крилима.

Не, дакле, окови од папира
И корице, два глува зида.
И не онај електронски фантом
Што речи хвата уз помоћ бројки.

Него онај речник који је кућа
У коју се, након лутања
По небеским просторствима,
Враћају звезде и уморне лежу

У постељу од људског даха.
Жељне друштва, оне не би
Одмах у сан: смејуље се и тихо
Дошаптавају у мраку
И тишини.

ЗВУЦИ

То што сада чујеш није песма.
То је цвркут птица са грлом од метала,
Шљунак који се закотрљао низ
Лимену косину неба,
Нада што се изјаловила, и отишла
Уз гласан тресак вратима.

То су звуци стварања света,
Звуци света давно несталог.
Личе на кричање галебова
У летњем дану, док сунце
Расеца ваздух врелином,
На лепршање једара, на ветар
Који се заценио од смеха.

На трен се звуци претварају у завијање
Сирене амбулантних кола, потом
У пригушене уздахе љубавника.
Час су умилни смех деце,
Час грозничаво бунцање самртника.

Ако те звуке пажљиво ослушнеш
Чућеш у њима звонки глас звезда,
Жамор снежних пахуља,
Чућеш честице прашине и зрна песка
Како певуше нешто налик на успаванку.

То што се чује није песма.
Али јесте поезија.

ПОРТРЕТ

Милану Туцовићу

Делују одсутно. Помало зачуђено.
Са рукама положеним на крило,
Са крилима окаченим о чивилук.

Покушавам да ухватим њихов немир
Док стоје крај зарђале олупине брода
Или ходају дуж обале подземног мора.

Сликам их како тумарају ходницима
Опустелог неба и траже излаз.
Излаза нема, они то знају
Али свеједно лутају.

Стварам људски лик по скици
Коју сам начинио на школској табли.
При руци су ми креда, угљен, туш.
Пигменти, боје, звездани прах.

Потезе вучем лако, без напора.
Оловком, четкицом, птичијим
Или анђеловим пером
Које је пало на земљу.

Сликам човека на завеси од кише,
На уздрхталој кожи, на унутрашњој
Страни очног капка.

Сликам га на површини даха,
На тишини између речи.
На платну које је разапето
На дашчице као на крст.

Тело му је спремно за загрљај,
За борбу и починак.
Уместо зеница има две капи крви.

Док га сликам, гледамо се у очи.
Ја и тај човек који васкрсава
На свакој новој слици.

ОНО ШТО ВИДИМ

Прво сам у сну видео јегуљу.
Клизила је између сребрних таласа,
Изгужваних чаршава и ознојаних дланова,

И нестала у пукотини пригушених шапата.
Видео сам онда – био сам тада будан –
Цвет који има латице од пламена.

Жут, зелен, љубичаст пламен.
Леп, непоновљив цвет.
У врту мојих зеница се отворио.

Видео сам ноћ, густу прашуму.
И невидљиве људе како
Крче себи пут кроз густиш и таму.

Рекли су: опседнут је! Нека сила,
Неко стран вршља у њему.
Запосео је његову унутрашњост.

Дивио сам се таквом неразумевању.
Како да неко буде унутар мене
Када сам из себе и сам изашао?

Тумарам околo. Од ветра сам научио
Да се нигде не зауставим.
Предмети се руше у угловима видног поља.

Глава ми је мања од зрна бибера.
Очи – два свевидећа сунца. Престао сам
Да гледам и постао оно што видим.

ОБИЧНА ЕЛЕГИЈА

Цео живот радио је с парама.
Иза шалтера, у банци, у пошти.
Стакленом преградом одвојен
Од клијената.
Невидљивом преградом одвојен
Од самога себе.
Кроз руке му пролазиле паре,
Чекови, менице, захтеви, решења.
Кроз мисли летеле цифре,
Проценти, трошкови, провизије.
Душа као да је била
Под хипотеком,
А тело на рубу стечаја.
И када је излазио са посла,
Журним кораком кретао некуда,
За њим би на тлу остајале
Каматне стопе.

ИЗБРИСАНИ ТРАГОВИ

Са школске табле сам обрисао
Прва написана слова,
Велика и мала,
И са прстију отро прах од креде;
Гумицом сам избрисао бројеве
И речи записане у свесци.

Након тога почело је све
Да се брише.

Губе се боје и мириси летњег дана,
Пливање у мору, топао ветар који
Милује кожу. Одлазе ко зна куд
Ластавице што су правиле гнездо
Под стрехом куће у којој си
Тонуо у сан без краја.

Где је сада оно осећање мира
И тихе среће, које би се наједном,
Као падобран, отворило и раширило,
И носило те кроз ваздух дуго?

Као семенке маслачка ношене ветром
Одлећу из свести призори када си се
Пењао на дрво, уживао у укусу
Трешања који је био узбудљив
Као твоја омиљена бајка.

Звери о којима си слушао приче,
А понеку и видео, завлаче се
У заборав као у своју јазбину;

Игре које си са друговима играо
На ливади ограђеној зрацима сунца;

Бубице што су преко траве ишле
Спретније него планинари,
И оне што си их из земље измамљивао
И стављао у празне кутије шибица –

Све то иза седам гора и седам мора
Сада одлази, затвара се у таму
Тврду и непрозирну, као у ковчег.

И ко ће то благо да тражи, када то
И није благо, то си само ти;
И ко да га нађе, када није ни
Изгубљено, јер то ниси ни имао,
Него је све имало тебе.

Заједно са облацима одлећу кадрови
Филма који си сав у ватри гледао
(Филм о неком чудовишту) и страх
Од мрака, када си под покривачем
Дрхтао, себи говорио: то мора
Проћи, то ће сигурно проћи.

Птица док полако кружи небом
И авион који нестаје у висини,
У чијем су сада погледу?
Када се из твоје свести изгубе,
Где су, да ли су и даље слике,
И у чијој свести?

Брише се таблица множења
Због које си био поносан, када си је
Научио напамет; сада учиш
Да се од света одвајаш и делиш,
И далеко си од тога да се тим
Новим знањем хвалиш.

Нестаје први додир са снегом,
Грозница због необичне белине,
Лупкање кише у олуку,
Барице што намигују сунцу,
Лептири што ваздухом круже
Као са усана раздувани осмеси.

Све то великом брзином нестаје,
Као што из свести падобранца
Нестају обрађена поља, ледине,
Брежуљци, реке, језера
И стапају се у једну слику,
Јасну и све одређенију

Како се он земљи примиче,
А падобран, због нечега, неће
Да се отвори.

БЛИЗИНА МОРА

Море није само велика вода
Са тајанственим животом
Унутар себе.

Оно је такође уздах Бога,
Изненадна мисао која човека
Остави без даха.

Море сам ја који са зебњом
Размишљам о њему.

Море, то је кап смисла,
Слан укус заостао
На уснама неба.

Корали, подводни гребени,
Бродови, галебови
Слетели на површину.

Море су алге и траве
У модрозеленој тишини,
Рибе што кроз воду клизе благо
Као звезде изнад наших глава.

Морнари, путници, утопљеници.
Море је слутња да је тело
Трошни чун, ношен
Тамо–амо, у невремену.

Оно је пространство пред којим
Застајем као укопан
И бојазан да сам тек део тла
Које запљускује вода.

Море је пена и талас, машта
Која све оживљава, нешто са чиме
Самртник, уколико је сабран и смирен,
Може да упореди вечност.

Море је све оно што нисам ја,
Оно чему се увек само приближавам.
Море је мој покушај да зароним

У дубину, да себе ту изгубим
Или пронађем.

ПРОГОНСТВО

Астроном, прогнан из своје земље,
При одласку сам себи говори:
„Имаћу небо и тамо!”

Ти ни из једне земље ниси протеран,
И небо не гледаш тим погледом.
Додуше, загледан си у небо језика.

Пун дивљења посматраш речи
Како круже унутар свести,
Окрећу се једна око друге

И око своје замишљене осе.
Али то небо нећеш имати тамо
Као што га немаш ни овде.

ТРЕНУЦИ

Безбројни су, чини се,
Ти тренуци нејасности,
Када је мисао уморна
А осећања, као у магли,
Не налазе пут.
Часови када је у телу
Као у самици:

На сваких пар корака
Удариш о зид.
Нервозно корачаш
С краја на крај себе,
У властитој кожи се
Преврћеш као у постељи,
И не можеш да заспиш.

А тако је редак тренутак
Када дође јасност,
Необична јасност,
Када се около дижу
Зидови од ваздуха
О које, све док
Дишеш, не можеш
Да удариш.

ПОЕЗИЈА НАСТАЈЕ

Људи који се читаву вечност
Нису видели, и сада,
Видно узбуђени,

Уживају у томе
Што су се поново срели,
Нашли на једном месту,

Људи блиски толико да
Не морају да говоре
Да би се разумели –

Јер једно друго осећају
Чак и када су раздвојени –
Ти људи личе на песму

Док се ствара. Ненадани сусрет
И речи песме оставља без даха,
У немом загрљају.

ПЕСМА

Уморан сам од шума лишћа, ветра
Што повија грану, одблесака
Светлости на стаклу, облака што
Клизе у висини и нестају на небу.
Хоћу нешто опипљивије, нешто
Од овога света: млаз воде на длану,
Твоје осмехнуто лице,
Талог од кафе, мрк као ноћ под земљом,
Покрет твоје руке кад прстима додирнеш
Оно место између својих ногу, лепо и
Тамно као ноћ над земљом.

НЕСПРЕТНОСТ

Крхотине стакла, делићи
Разбијене чаше,
На тлу оцртавају мој лик.

Лик неспретног човека,
Човека коме све бежи из руку,
Цури кроз прсте, клизи са длана.

Човека који губи властите мисли.
И звезде, расуте по небу,
И оне показују моје лице.

Њих не би било без неспретности.
Да из моје свести чисти сјај
Није пао на земљани под ноћи.

ЗОВ

Стварност нас мами – говори младић –
Збуњен и привучен животом у исти мах.
Заводи нас обликом тела које желимо
Да загрлимо. Тражимо очи за које верујемо
Да имају тај поглед, поглед стварности;
У сваком звуку чујемо њен корак
Јер чекамо да нас позове по имену.

Зов стварности јак је и продоран
Као плач новорођенчета,
Као љубавно дозивање звери,
Као сирена болничких кола.
Али није упућен нама, није никоме
Упућен – додаје гласом уздрхталим.

Окрзнувши младића погледом
Стварност се насмешила:
„Тако ме, дакле, замишљају
Смртници!” Рече то онако,
Више за себе.

ЖМУРКЕ

Скрупчан у скровишту,
Притајеног даха,
Стрепим, и уживам у игри.

Добро сам сакривен.
Као да сам испарио
Или у земљу пропао.

А смрт неуморно тражи,
Шуња се, свугде
Завирује, премеће све живо.

СКОК

Призор који овога часа
Израња из заорава –

Имам седам година и себе
Храбрим да први пут са стене
Скочим у море: стојим на рубу
И очима упијам плаветнило воде;

Уплашен, као да сам у грозници,
Али решен да следим жељу;
Летим кроз ваздух, урањам у воду;
Тај скок, толико налик на сан,
На оно што неки зову: мала смрт,

А тако различит од онога
Што бисмо радо назвали
Великим сном,

Да смо само сигурни
Да се у томе не утапа
Све, па и сан –

Тај призор ме оставља
Без даха.

РЕЧ

Много, заиста се много речи употреби,
Да се искажу похвале, покуде, молбе,
Да страх добије лице и у телу се роди нада,
Да се уобличи питања и дају одговори,
Да се нешто каже а нешто избегне рећи,
Да би мржња имала чиме да се заогрне
И љубав могла са себе да скине све.
Много, много речи се употреби.

Зашто нам се онда чини да је све
Што током живота кажемо
Заправо тек једна једина реч,
Којом покушавамо да именујемо
Нејасно осећање и мисао што бежи,
Реч којом желимо да задржимо
Ствар за коју верујемо да је губимо,
Реч које никако да се сетимо?

ЗАПИС О САМОЋИ

Моја самоћа је пуна људи,
Пуна жагора који не јењава.
Због њега често помислим
Да ми је рој пчела у глави.

Пуна је речи које не желим
Да чујем. Она је као звечка
Испуњена каменчићима коју
Нека рука не престаје да тресе.

Пуна односа који спутавају.
У њих се стално заплићем,
Губим равнотежу и падам
На земљу, на тло из којег

Расте ретка трава налик
На маљице, ту и тамо речи
Избијају као травке, не знам
Ни сам о чему се ту ради,

Али док лежим ту, на прагу
Куће без врата и прозора,
Не желим да устанем, још
Трен или два.

О ПЕСМИ И ЈОШ ПОНЕЧЕМ

Улазак у песму лак је и једноставан.
Она нема врата да на њих куцаш.
Није забрављена, за њу не треба кључ.

Чим ступиш пред њу заправо си већ у њој.
У капи воде пливаш, у зрну песка луташ,
Чујеш музику за коју не знаш одакле допире.

Речи у песми нису речи него ноте,
Записи на линијама златне светлости.
Из песме се нико није вратио неизмењен.

Свет изгуби сјај или од његовог блистања
Човек не може да се одбрани ни у сну.
Али она те ипак радо пушта напоље.

Песма воли кад из ње изађеш, рашириш
Мапу тренутка и кренеш на пут
У друге непознате пределе.

Заувек затворени у њој остају само они
Који поезију не воле, они који песме
Нити читају нити слушају,

Они што се повлаче у сопствену несвест
Скривајући се дубоко у јазбинама језика.
Они који се плаше изласка из себе.

ДОДИРИВАЊЕ

Дани и ноћи у којима сам горео
Над страницама пуним топлог жагора,
Пролазак кроз пределе маште
Који су деловали стварније
Од предела кроз које сам ходао –

Шта ми је то донело?
И шта ми је однело
То додиривање света
Не само јагодицама прстију
Него и вршцима речи?

Грмљавину и хук ветра,
Звонки смех и кораке што замиру
Успевао сам да чујем у смени
Вокала и сугласника.

Шум крви мешао се
Са жамором реченица;
У телу кости и жиле пуцкетле
Као гране бачене у ватру.

Гледајући свет не само
Кроз зеницу ока
Него и кроз прозирна тела
Неких лепих речи,
Речи као: грана, зеница, ветар....

Да ли сам тако видео више,
Или сам видео мање?

Да ли сам уопште видео
Како изгледа то тело, свет,
Када је голо, када са себе

Скине сву одећу, све речи,
И мазно се промешкољи
У празнини?

ПЛОВИДБА

Волео бих да се море,
Када пресахне у погледу,
Под моју кожу повуче.

Да ми је смех груб и храпав,
Налик на кору бора.
Кроз кости да ми веје со.

Речи које изговорим да постану
Облаци разиграни у празнини.
А њихова тела од водене паре

Да пробије зрак сунца, као харпун.
Мишићи у телу да подрхтавају
Као игла на компасу.

Волео бих да преко мора
Измишљених слика запловим
У бродићу направљеном од речи

И ни у једну луку овога света
Не пристанем. Да ме море
Носи где оно жели.

СЛОВО О МИСЛИ

1.

Нека наша мисао буде оно
Неухватљиво, оно што измиче
А увек је ту,
Онај прамен магле који лебди
Унутар главе и чини
Да ствари понекад узврате поглед.

Нека нам помогне да издржимо
Невреме, црвени пљусак
Који споља и изнутра
Засипа нашу кожу.

Наша мисао нека буде
Као небо – без границе.
Као земља – тврда
И непробојна.

Нека нам дарује предах
У сенци дрвета смрти,
У времену.

И нека одржава живим
Осећање да је она,
Наша мисао,
Светлост без сенке,
Да нема почетак ни крај,
Нема тело ни душу,
Нема ни себе чак.

2.

Ствар је у овоме: ти ниси
Пуко варничење неурона у мозгу.
Ти си и мозак и пламен
И бродоломник избачен на обалу,
Онај који се усправља и чини
Прве кораке радујући се
Топлом песку под стопалима.

Свако зрно песка јесте сан
Којег се вечност живо сећа.
А мисао о леду и мисао
О пламену два су лица
Исте ствари која и није ствар.

3.

У мрежу речи можеш све
Да ухватиш, само не реч.
Реч је пре окце на мрежи
Или одблесак воде
На мирној површини зенице.

Уђи у срце речи, постани
Један његов откуцај.
Нека реч кроз тебе изрази оно
Што припада дну:
Морске звезде укопане у песак,
Звезде расуте по небу.

Нека свака реч буде похвала
Сунцу, месецу, облацима.
Докле год верујеш
Да су рука и покрет руке исто
И да једно без другог не постоје,

Биће ти блиска песничка слика
Која каже да је мисао кап воде
На сребрном телу рибе
Извучене на суво.

4.

Допусти да стојим крај тебе.
Бићу тиши од листа
Који уморно легне на тло.

Ако те помилујем по коси,
Нећеш осетити.
Чиниће ти се да је свака влас
Један замишљени човек
И да он у загрљају ваздуха
Дрхти.

Бујица звука улива се у тебе.
Свет се шири као осмех,
Или се скупља у уздах.
Ти си дрво у тешко проходној
Шуми, у којој се стабла
Не разликују од сенки.

Хоћу да будем увек уз тебе,
Да би ти понекад могао –
Као када се кроз густиш
Избије на чистину –
Да останеш сам.

РАВНОТЕЖА

Колико си због слабости воље,
Недостатка храбрости и због
Стида, те змије што бежи од погледа

И завлачи се у таму кичменог стуба,
Где у влажном мраку себи прави легло,

Колико си због тога нових светова
Изгубио, колико лепих могућности
Развејао је ветар?

И колико је због маштања,
Које је почело да пулсира ритмом
Твојих артерија и поприма боју крви,

Колико си због њега нових светова
Добио, колико лепих могућности је
Тако измилело на ваздух,

Опружило се по тлу
Топлом од сунца?

СТВАРНОСТ ПЕСМЕ

Плод од пламена у песми
Никада неће опећи
Прсте нити непца.
Али он је овде
И можеш да га убереш
Ако желиш.
Покрет травке тешко је
Разликовати од кретања
Глагола. Својим дланом
Реч у песми умива
Лице стварима. Види се
Светлост а не само
Свет њоме обасјан.
У песми нема ветра,
Ни дашак. Само замаси
Узбуђене маште
И именице густих крошњи.
Нема растанка.
Ни руке која маше.
Само замаси.

УТОЧИШТЕ

Необичан сан! У њему видим простор
Опасан високим зидовима. Некакав азил.
Више зграда између којих је стиснуто
Двориште. Много је људи, прави мравињак.

Сви устрептали, у покрету, нико не застаје.
Меље се брашно, бресе оптичка стакла,
Тка се вуна, плету корпе од прућа.

Жене окопавају башту, мушкарци
Обрађују дрво, једно дете глача
Јеленске рокове. Сви су уполсени.
Велика ужурбаност влада код свих

Које видим у сну. Нема се времена
За меланхолију, за луде помисли.
Кажем себи: ово је душевна болница!

Видим болеснике, скитнице, злочинце,
Помахнитале, и сви они су истовремено
И лекари. Свако сваког додирује
И свако у свест онога кога додирне
Улази као у спаваоницу.

Видим, ту је и један ковач.
Он неуморно и без прекида ради.
Али то није митски ковач, онај
Од чије ковине настаје свемир,

Онај што разне одливке преображава
У облике живог света, и са чијег
Наковња прште варнице које убрзо
Постају звезде на небеском своду.

Не, тај ковач који је у мом сну,
То је обичан човек, рођен од жене,

Смртан као што су смртни сви
Унутар ових зидина
И изван њих.

ТА СЛИКА

Не желим више привиђења,
Слатке маштарије иза којих
Остаје горак укус на уснама.

Хоћу слику, праву и снажну.
Слику моћну као удар грома,
Дубоку као љубавни зов.

Слику што ће, као комета
Ноћним небом, да пролети
Кроз таму мог тела.

Као жена што нестрпљиво чека
Вољеног мушкарца, и жели
Да он легне уз њу, да се препусте
Таласима радосног узбуђења,

Тако и моја свест леже
У постељу од меса, пребацује
Преко себе прекривач од крви,
И чека ту слику, сва устрептала.

Та слика јој прилази тихо,
На врховима прстију,
На речима.

ДОМОВИНА ПРАШТАЊА И СВЕТЛИХ ЧУДА

У песми под називом *Вечерњи снови* Десанка Максимовић говори о лепим и горким странама љубави, о радостима и боловима живота. На овој земљи и испод овог неба, између облака у висини и зањихане гране, тешко је, готово немогуће – слути песникиња – остварити снове. Песма се завршава речима које у себи садрже проблесак неке чудне наде. Та „сањања луда” могу се остварити негде другде, с друге стране неке нама незнане звезде, „у домовини праштања, и светлих чуда”. Овим стихом Десанка Максимовић изузетно лепо и прецизно именује место настанка песме. Поезија уистину јесте *домовина прашињања и светлих чуда*.

Јер шта је поезија друго него покушај да се на безброј светлих чуда одговори речима? Иако је реч – каже у једној другој песми песникиња – трошни мост од једне до друге душе, она је ипак мост, и омогућава прелаз са једне на другу страну. Као у оној прелепој песми *Не бој се*, где лирска јунакиња нуди своју руку вољеном човеку у жељи да му олакша прелазак на другу обалу, на ону обалу која је насупрот животу, тако и сама песма, свака истинска песма, нуди нам своју руку и жели да нас преведе на другу страну. Која је то страна? Наравно: *домовина прашињања и светлих чуда*.

Али чуда су светла, и чуда су чуда, зато што су наше очи зачуђене, и што нам је душа озарена. Све то се збива у земљи поезије. Ту где „радости су крилате” и где ближњи постаје и онај што је удаљен

од нас, чију силуету као да назиремо на неком бре-гу, свеједно да ли је то човек или бор. У овој земљи љубав „збиље претвара у чаролије”, овде поново овладавамо *језиком крилашим*, којим смо некад говорили, онда када смо били деца.

Светла чуда, ако смо само довољно отворени пре-ма свету, постоје свуда око нас. Природа престаје да буде непознато, тајанствено и претеће окружење; постаје садруг у игри земаљског постојања. У песнички преображеној природи другачији се одви-ја лов, и неки други плен се вреба. Зато песникиња у песми *Прича о ђеснику* каже: „ја сам ловац срца свога рођеног”. Песник пева из дубине свог бића, из средишта свог осећања света, и тога је Десанка Мак-симовић, очигледно, била свесна. На више места у својим песмама она помиње синтагму „душа биља” и то за њу готово да није била метафора. Песникиња је осећала душу потока, река, озеленелих ливада, дрвећа које се рађа и умире, цвећа, камења...

Стапање са природом најинтензивније је онда када се јави „светло пијанство”, када се у души роди љубав. У поезији Десанке Максимовић при-казана је веома широка скала љубавних осећања: од првих слутњи и стрепњи, колебања, устрептало-сти због близине вољеног бића, чежње за њим, туге због расанка... На тој скали није само љубав пре-ма вољеном човеку, него и љубав према људима, према природи, као и према животу. У песми *Све-једно ми је*, објављеној у првој Десанкиној књизи, која носи једноставан назив *Песме*, налази се стих: „Ја живот волим”, и он као да лебди над читавим њеним песништвом. Показује овај стих, поред осталог, да песникињи није било свеједно, да је увек била окренута животу, чак и онда када је смр-ти гледала у очи, као у њеним позним песничким

збиркама. Песникиња која поезију није раздвајала од живота, својим књигама изрекла је лирски убедљиву и аутентичну похвалу животу.

Ко воли живот, тај воли и људе, и саосећа са њима. И наша песникиња саосећала је са њима, пре свега са онима према којима живот није имао милости. Песме из цилуса *Пушник 3. класе*, њена, а и наша, *Крвава бајка*, као и песме посвећене завичају, земљи и народу у ком је поникла – увек су лично обојене, и пуне тоpline. Ко живот воли у стању је и да човеку заблуделом – опрости. Саосећање и опроштај подсећају нас још једном да песме Десанке Максимовић потичу из *домовине њрашћања и свећлих чуда*.

Јер шта је поезија друго него праштање? Али о каквом је праштању ту реч? Песник јесте свештеник маште – како га је назвао Шели – али откуда њему моћ, и власт, и право да прашта? Па опет, непогрешиво осећамо, свака добра песма својеврсни је чин праштања. У лирском дијалогу који песник води са самим собом, са вољеним бићем, са природом, са животом, са смрћу и са Богом, он тражи помиловање за све оно што уђе у загрљај његове песме. То није необично, то је чинила и наша песникиња, првенствено у збирци *Тражим помиловање*, али и у другим својим књигама. Необично је то што истинске песме не само да траже, него као и да дају помиловање. Песма је молитва, искупљење, али и гест милости. Најбоље песме Десанке Максимовић управо нам дарују такву једну милост, један такав опроштај.

Од доживљаја живота као простора испуњеног лирском оазама – како се и зове један од циклуса њене прве збирке – оазама које ствара пре свега љубав, па све до осећања да је човек распет између

вечности и пролазности, да живи на ничијој земљи – а то је назив једне од њених позних збирки – Десанка је оцртала јединствен песнички лук. Тај лук чине лирска суптилност, мисаона дубина, радост постојања, величање љубави, отвореност према свету, саосећање и топлина, замишљеност над пролазношћу и сета због несталне природе света.

Стихови из позних Десанкиних збирки подсећају нас на то да овде боравимо кратко време, у некаквом чардаку ни на небу ни на земљи – како је, нимало случајно, насловљена једна песма из збирке *Ничија земља*. Да ми, у суштини, нигде не припадамо. Па опет, и ту откривамо проблесак неке чудне наде. Наде која нам говори да наш дом ипак негде постоји. Ту наду дугујемо пре свега – магији песничке речи.

Јер, шта је друго поезија ако не наш дом, наша домовина? Место где смо као духовна бића рођени, место где смо почели да откривамо светла чуда око нас и у нама, и где смо научили да праштамо.

Захваљујем се члановима жирија што су моју поезију довели у везу са поезијом Десанке Максимовић, и са поезијом претходних добитника ове лепе награде. Хвала им на томе што су поверовали да неке од мојих песама потичу из *домовине њрашћана и светиљих чуда*, и да понека реч у мојој поезији, иако тек трошни мост, омогућава прелазак са једне на другу страну и помаже да једна душа додирне другу душу. То није мало. То је заправо оно што чини лепоту певања. А у основи те лепоте, лепоте певања, налази се радост живљења. Управо нас на то све време подсећа наша песникиња.

Војислав Карановић

Бранковина, 16. мај 2019.

О ПЕСНИКУ

Војислав Карановић је рођен 1. јануара 1961. године у Суботици. Дипломирао је југословенске и општу књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду. Ради као уредник у Радио-телевизији Србије. Пише поезију, есеје и радио-драме. Поједине песме преведене су му на више језика. Живи у Београду.

Објавио је књиге песама: *Тасџаџура* (1986), *Зайисник са буђења* (1989), *Жива решетка* (1991), *Сџрми ѓризори* (1994), *Син земље* (2000), *Свеџлосџи у налеџу* (2003), *Дах сџвари* (изабране песме, 2005), *Наше небо* (2007), *Унуџрашњи човек* (2011), *Поезија насџаје: изабране ѓесме / Poetry originating: selected poems: bilingual edition* (2014), *Избригани џраџови* (2017) као и књигу есеја *Ослобађање анђела* (2013).

За своју поезију добио је награде: „Печат вароши сремскокарловачке”, „Бранко Ћопић”, „Бранко Миљковић”, „Златни сунцокрет”, „Меша Селимовић”, „Владислав Петковић Дис”, „Ђура Јакшић”, „Васко Попа”, „Ленкин прстен”, „Змајеву награду”, „Десанка Максимовић” и „Тудор Аргеџи”.

САДРЖАЈ

ТАСТАТУРА, 1986.

Поезија настаје.....	7
Час анатомије.....	8

ЗАПИСНИК СА БУЂЕЊА, 1989.

Обасјан заспалим сунцем.....	13
Песма без средишта.....	15
Поезија настаје.....	17
The ship.....	18
Брод.....	19
Разјасница: песма The ship – Брод.....	20
Писмо Хелдерлину.....	22
Тренутна.....	23
Страшна симетрија.....	26

ЖИВА РЕШЕТКА, 1991.

Псалам.....	31
Избор.....	33
Писмо.....	34
Аветињски град.....	35
Реакција.....	37
Огледало.....	38
Биоскоп.....	39
Музеј живих фигура.....	40

Зашто не гледам порно-филмове?	41
Salto mortale.....	42
Спољашњост	43
Перспектива.....	44
Студија простора.....	45
Аутопоетика.....	47
Двосмисленост.....	48
Поезија настаје.....	49
Негативна способност.....	50
Одсутност.....	51
Одисеја.....	52
Писмо Лази Ђостићу	53
Загрљај	55

СТРМИ ПРИЗОРИ, 1994.

Капија	59
Варка.....	60
Додир	61
Раздаљина	62
Опирање.....	63
Лик	64
Дис.....	65
Помрачење	66
Зима	67
Прозирност.....	68
Соба	69
Граница.....	70
Ритам	71

Дах ствари.....	73
Разгледница.....	74
Заклон.....	75
Пожари који овог часа.....	76
Чудо.....	77
Питање.....	78
Поезија настаје.....	79
Шљива.....	80
Трезор.....	81
Осећање.....	82
Одело.....	83

СИН ЗЕМЉЕ, 2000.

Анђео.....	87
Успон.....	88
Буђење.....	89
Поглед.....	90
Полет.....	91
Опрез.....	92
Стишаност.....	93
Призор.....	94
Обала.....	95
Ви, оголееле тополе.....	96
У парку.....	97
Син земље.....	98
Нескромност.....	100
Склад.....	102
Светлост.....	104

О читању поезије.....	106
Посвета	108
Граница.....	109
Пажња	110
Ток	111
Поезија настаје.....	112
Нит	113
Молитва	114
Заклон.....	115

СВЕТЛОСТ У НАЛЕТУ, 2003.

О песку	119
Псалам	120
Путовање	121
Виђење	122
Поезија настаје.....	124
Поред прозора.....	125
Видео сам.....	126
Ван Гог у пољу.....	127
Језеро	128
Пажљив поглед на тополе	129
Додир	130
Улица	131
Елегија о багрему под прозором	132
Простор поезије.....	135
О писању поезије.....	136
У шуми.....	137
Благост.....	138

Именик	139
Покрети	140
Ово дрво	142
Трактат	143
Слика	144
Врт	145
Негатив ноћи.....	146

НАШЕ НЕБО, 2007.

Дани и ноћи.....	149
Аутобиографски запис вршком светлосног зрака.....	150
Тунели.....	152
Изнад тла.....	153
О писању песама.....	154
Потрес	156
Поезија настаје.....	157
Песма о стварању.....	159
Музеј	160
Читање хоризонта.....	161
Хранљивост.....	162
На обали	163
У биоскопу, са сином.....	165
Небо.....	166
Тајна.....	167
Захвалност	168
Сусрети	169
Моћ представљања.....	170
Ноктурно	171

УНУТРАШЊИ ЧОВЕК, 2011.

Дете учи	175
Будност	176
Глас	177
Нестанак	178
Поезија настаје	181
Цртеж	182
О сенци	183
Стварање	185
Прва песма	188
Поглед кроз кључаоницу	190
Представа	191
Река	193
Стратиште	195
Разговор	196
Море	197
Стан	198
Трагови	199
Школа	200
Освајање	202
Нови језик	203
Мали трактат о сну	204
Један поглед	205
Одраз	206

ИЗБРИСАНИ ТРАГОВИ, 2017.

Опис	209
Речник	210

Звуци.....	211
Портрет	212
Оно што видим.....	214
Обична елегија.....	215
Избрисани трагови.....	216
Близина мора.....	219
Прогонство	221
Тренуци	222
Поезија настаје.....	223
Песма	224
Неспретност	225
Зов	226
Жмурке.....	227
Скок.....	228
Реч	229
Запис о самоћи.....	230
О песми и још понечем.....	231
Додиривање	232
Пловидба	234
Слово о мисли	235
Равнотежа	239
Стварност песме	240
Уточиште.....	241
Та слика.....	243
Војислав Карановић:	
<i>Домовина њрашћана и светлих чуда</i>	245
О песнику	249

Војислав Карановић
ЗАГРЉАЈ У КОМЕ НЕМА НИКОГА
ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ

Издавачи

ЗАДУЖБИНА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ”
Београд, Скерлићева 1
НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ
Београд, Скерлићева 1

За издаваче

Светлана Шеатовић
Ласло Блашковић

Уредник

Светлана Шеатовић

Припрема и штампа

Сигоја
ШТАМПА

office@cigoja.com
www.cigoja.com

Тираж

300

ISBN 978-86-82377-68-9 (ЗДМ)
ISBN 978-86-7035-455-5 (НБС)

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

КАРАНОВИЋ, Војислав, 1961-

Загрљај у коме нема никога : изабране песме / Војислав
Карановић. - Београд : Задужбина „Десанка Максимовић” :
Народна библиотека Србије, 2020 (Београд : Чигоја штампа). -
260 стр. ; 21 см. - (Награда Десанка Максимовић ; књ. 25)

Тираж 300. - О песнику: стр. 249.

ISBN 978-86-82377-68-9 (ЗДМ)

ISBN 978-86-7035-455-5 (НБС)

COBISS.SR-ID 283381004

9 788682 377689 >

9 788670 354555 >